

Asukoht (L-Est'97) X 6400000
Y 674000

**VÕRU MAAKONNA RÕUGE VALLA
ÜLDPLANEERINGU
KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE
HINDAMISE VÄLJATÖÖTAMISE KAVATSUS**

Objekti aadress: *VÕRU MAAKOND, RÕUGE VALD*

Tellijä: *RÕUGE VALLAVALITSUS*

Töö täitja: *KOBRAS AS*

Juhataja:	URMAS URI
Juhtekspert:	URMAS URI
KSH juhteksperti abi/ keskkonnaekspert:	NOEELA KULM
Üldplaneeringu projektijuht/ planeerija:	TEELE NIGOLA
Keskkonnaekspert:	MARITE BLANKIN
Kontrollis:	ENE KÖND

Üldinfo

TÖÖ NIMETUS:	Võru maakonna Rõuge valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsus
OBJEKTI ASUKOHT:	Võru maakond, Rõuge vald
TÖÖ EESMÄRK:	Keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviimine Võru maakonna Rõuge valla üldplaneeringule
TÖÖ LIIK:	Keskkonnamõju strateegiline hindamine
TÖÖ TELLIJAJA ÜLDPLANEERINGU KOOSTAMISE KORRALDAJA:	Rõuge Vallavalitsus Õobikuoru 2, Rõuge alevik 66201 Rõuge vald Võru maakond
Kontaktisik:	Krislyn Prants Planeeringu- ja ehitusspetsialist Tel 525 3907 planeering@rauge.ee
TÖÖ TÄITJA:	Kobras AS Registrikood 10171636 Riia 35, 50410 Tartu Tel 730 0310 http://www.kobras.ee
KSH juhtekspert:	Urmas Uri (KSH juhteksperdi õigused ja KMH tunnistus nr KMH0046) Tel 730 0310 urmas@kobras.ee
Kontaktisik:	Noeela Kulm – KSH juhteksperdi abi/keskkonnaekspert Tel 730 0310, 5693 9300 noeela@kobras.ee
Ekspertühm:	Urmas Uri – juhtekspert Noeela Kulm – jäätmed, õhk, müra, kaevandused, looduskaitse, maakasutus Teele Nigola – planeerimine, maastik, kultuuripärand, miljööväärtus Piia Kirsimäe – kartograafia Ene Kõnd – keskkonnapiirangud Marite Blankin – keskkonnaeksperdi assistent
Konsultandid:	Reet Lehtla – maastikuarhitekt-planeerija Erki Kõnd – projekti juht, projekteerija Tanel Mäger – geoloog

Kobras AS litsentsid / tegevusload:

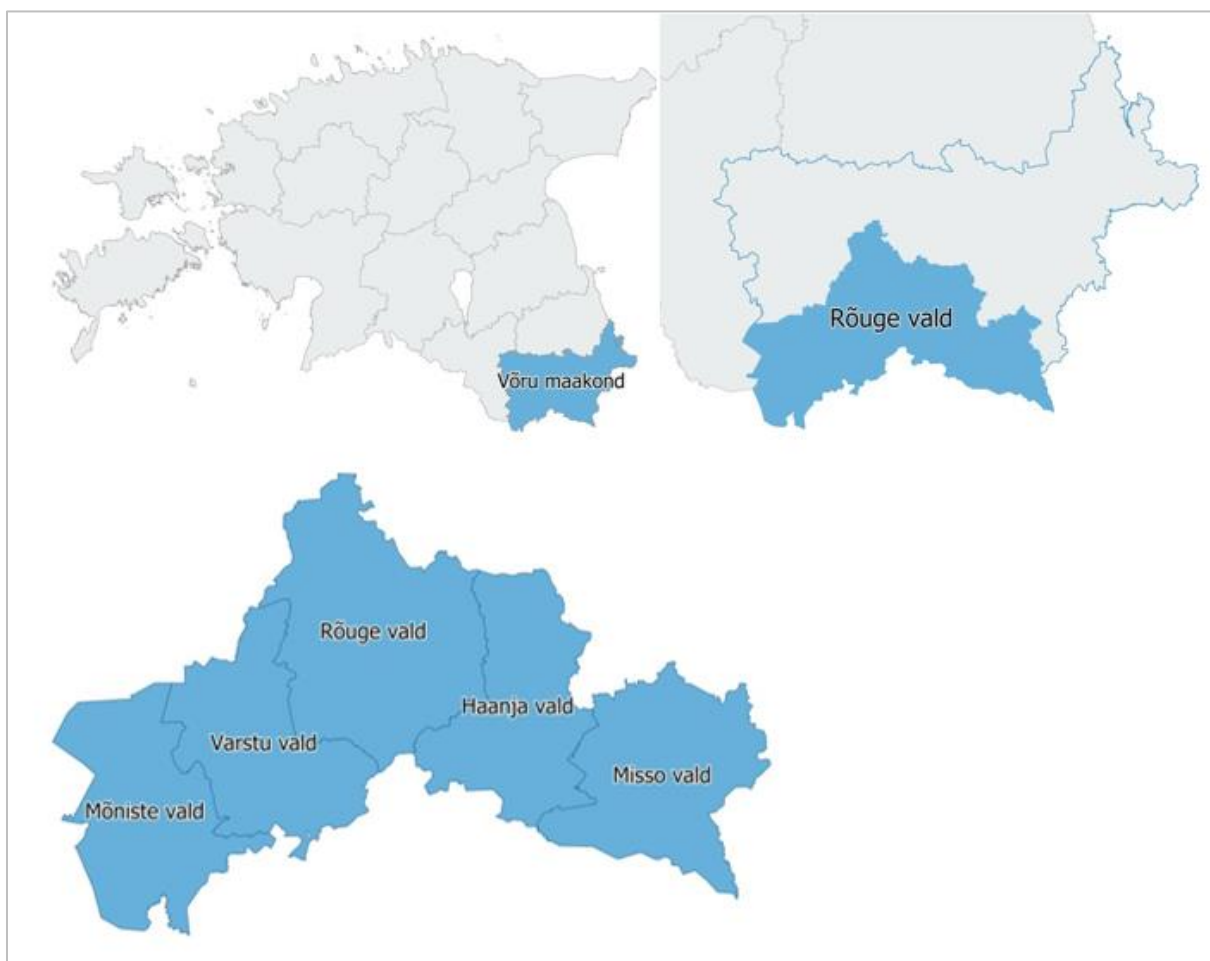
1. Keskkonnamõju hindamise tegevuslitsents:
KMH0046 Urmas Uri
KMH0159 Noeela Kulm
2. Keskkonnamõju strateegilise hindamise juhteksperdid:
Urmas Uri
Teele Nigola
3. Hüdroteoloogiliste tööde tegevusluba nr 379.
Hüdroteoloogilised uuringud.
Hüdroteoloogiline kaardistamine.
4. Maakorraldustööd. Tegevuslitsents 15 MA-k.
5. MTR-i majandustegevustead:
 - Ehitusuuringud EG10171636-0001;
 - Ehitusprojekti ekspertiis EK10171636-0002;
 - Omanikujärelevalve EO10171636-0001;
 - Projekteerimine EP10171636-0001.
6. Maaparandusala Tegurtevate Ettevõtjate Registri (MATER) registreeringud:
 - Maaparandussüsteemi omanikujärelevalve MO0010-00;
 - Maaparandussüsteemi projekteerimine MP0010-00;
 - Maaparanduse uurimistöö MU0010-00;
 - Maaparanduse ekspertiis MK0010-00.
7. Muinsuskaitseameti tegevusluba E 377/2008. Vastutav spetsialist Teele Nigola (VS 606/2012, tähtjatu). Ehitismälestiste, ajaloomälestiste, tööstusmälestiste ja UNESCO maailmapärandi nimekirja objektidel konserveerimise ja restaureerimise projektide ning muinsuskaitse eritingimuste koostamine, uuringud ja muinsuskaitse järelevalve (s.h muinsuskaitsealadel) maastikuarhitektuuri valdkonnas.
8. Veeuuringut teostava proovivõtja atesteerimistunnistus (reoveesetest, pinnaveest, põhjaveest, heit- ja reoveest proovivõtmine) Noeela Kulm - Nr 1536/18, Tanel Mäger – Nr 1535/18.
9. Kutsetunnistused:
 - Diplomeeritud mäeinsener, tase 7, kutsetunnistus nr 095665 – Urmas Uri;
 - Diplomeeritud mäeinsener, tase 7, kutsetunnistus nr 116662 – Tanel Mäger;
 - Volitatud hüdrotehnikainsener, tase 8, kutsetunnistus nr 106122 – Erki Kõnd;
 - Volitatud hüdrotehnikainsener, tase 8, kutsetunnistus nr 131647 – Oleg Sosnovski;
 - Diplomeeritud hüdrotehnikainsener, tase 7, kutsetunnistus nr 120446 – Martin Võru;
 - Diplomeeritud hüdrotehnikainsener, tase 7, kutsetunnistus nr E000481 – Ervin R. Piirsalu;
 - Diplomeeritud veevarustuse- ja kanalisatsiooniinsener, tase 7, kutsetunnistus nr E000482 – Ervin R. Piirsalu;
 - Diplomeeritud hüdrotehnikainsener, tase 7, kutsetunnistus nr E004017 – Kert Kartau;
 - Diplomeeritud veevarustuse- ja kanalisatsiooniinsener, tase 7, kutsetunnistus nr E004029 – Kert Kartau;
 - Volitatud maastikuarhitekt, tase 7, kutsetunnistus nr 142815 – Teele Nigola;
 - Volitatud maastikuarhitekt, tase 7, kutsetunnistus nr 152113 – Kadri Kattai;
 - Volitatud maastikuarhitekt, tase 7, kutsetunnistus nr 155387 – Priit Paalo;
 - Ruumilise keskkonna planeerija, tase 7, kutsetunnistus 109264 – Teele Nigola;
 - Geodeet V (EKR tase: 7), kutsetunnistus nr 083232 – Ivo Maasik;
 - Geodeet V (EKR tase: 7), kutsetunnistus nr 083233 – Marek Maaring;
 - Maakorraldaja, tase 6, kutsetunnistus nr 141508 – Ivo Maasik;
 - Markšneider, tase 6, kutsetunnistus nr 135966 – Ivo Maasik.

SISUKORD

1. Keskkonnamõju strateegilise hindamise objekt, ulatus ja eesmärk	5
2. Üldplaneeringu ja KSH algatamine ning avalikustamine	6
3. Koostöö ja kaasamine üldplaneeringu ning KSH koostamisel	7
4. Nõuded KSH väljatöötamise kavatsuse ja aruande koostamisele.....	10
5. Seosed strateegiliste dokumentidega.....	11
5.1 Üleriigiline planeering "Eesti 2030+"	11
5.2 Kehtivad maakonnaplaneeringud	11
5.3 Rõuge valla arengukava	11
5.4 Kehtivad üldplaneeringud	12
6. Mõjutatava keskkonna kirjeldus ja seos KSH-s käsitletavaga	13
6.1 Planeeringuala üldkirjeldus ja paiknemine	13
6.2 Looduslik keskkond	13
6.2.1 Maavarad ja kaevandustegevus.....	13
6.2.2 Põhja- ja pinnavesi	16
6.2.3 Radoon	19
6.2.4 Rohevõrgustik.....	19
6.2.5 Kaitstavad loodusobjektid.....	21
6.2.6 Natura 2000 alad	24
6.3 Sotsiaalmajanduslik keskkond	26
6.3.1 Rahvastik	26
6.3.2 Ettevõtlus ja tööhõive	27
6.3.3 Turism.....	28
6.4 Kultuuri- ja haridusasutused.....	28
6.5 Tehniline infrastruktuur	28
6.6 Riigikaitse objektid	30
6.6.1 Suurõnnetuse ohuga ja ohtlikud ettevõtted	31
6.7 Ajaloolis-kultuuriline keskkond.....	31
7. Rõuge valla üldplaneeringu elluviimisega eeldatavalt kaasnev keskkonnamõju	31
8. KSH avalikustamise ajakava	33
9. Kasutatud allikad.....	36

1. Keskkonnamõju strateegilise hindamise objekt, ulatus ja eesmärk

Käesoleva keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi ka *KSH*) objektiks on Rõuge valla üldplaneering. Rõuge vald moodustati 22.10.2017 haldusreformi käigus Mõniste valla, Varstu valla, Rõuge valla, Haanja valla ja Misso valla ühinemise teel (joonis 1).

Joonis 1. Rõuge valla territooriumi asukohaskeem (alumisel jooniseosal on toodud haldusreformieelne valdade jaotus, piirid ja nimetused) (Allikas: Maa-amet).

Üldplaneeringu eesmärgiks on uue valla territooriumi ruumilise arengu põhimõtete ja üldiste arengusuundade määratlemine, maakasutus- ja ehitustingimuste seadmine ning täpsustamine ning seeläbi Rõuge vallast atraktiivse elamis- ja ettevõtluspiirkonna kujundamine. Konkreetsemaks eesmärgiks on kohandada Rõuge vald ruumiliselt kompaktseks, kvaliteetseks, tervikuna ja hästi funktsioneerivaks, keskkonnasõbralikuks ning ökonoomseks elukeskkonnaks, rõhuasetusega teenuste kättesaadavusele, maamajandus- ja ettevõtlusalade (taas)elustamisele. Ruumilise arengu suundumuste määratlemisel on seejuures oluline arvestada valla erinevate piirkondade omapära, traditsioonide ning elanike vajadustega.

Üldplaneeringu koostamise käigus viiakse läbi **KSH, mille eesmärgiks on** planeeringu koostamisel leida sellised lahendused, mille puhul oleks võimalik vältida või maksimaalselt vähendada ebasoodsat mõju inimese tervisele, elu- ja looduskeskkonnale. KSH-s kirjeldatakse ja hinnatakse üldplaneeringuga kavandatavate tegevustega kaasnevat olulist keskkonna-, majanduslikke-, sotsiaalseid- ning kultuurilisi mõjusid ja pakutakse oluliste mõjude ohjamiseks välja vastavad ja õigeaegsed ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise meetmed ning vajadusel seiremeetmed. Oluliste negatiivsete mõjude käsitlemisega võrdselt tähtis on planeeringu elluviimisega kaasnevate oluliste soodsate mõjude hindamine ja nende võimendamise võimaluste esitamine. KSH viiakse läbi planeerimismenetluse raames, et integreerida üldplaneeringu lahendustesse kõrgetasemelisi keskkonnakaitse ning säästva arengu edendamise põhimõtteid. KSH käigus hinnatakse üldplaneeringu lahendustest tulenevat keskkonnamõju järgmistes valdkondades:

- looduskeskkonnale, sh pinna- ja põhjaveele, maastikule, väärtuslikele maastikele, rohelinele võrgustikule, bioloogilisele mitmekesisusele, loodusväärtuslikele aladele, kaitsealustele aladele ja -objektidele (sh Natura 2000 võrgustiku aladele);
- sotsiaalsele keskkonnale, sh maakasutusele (elamuarendus, ettevõtluskeskkond, põllumajanduslik tootmine, teenuste ja töökohtade kättesaadavus jm), elanikkonna heaolule ja tervisele (sh müra, õhusaaste, turvalisus, ohutus);
- ajaloolis-kultuurilistele väärtustele (pärandkultuur, miljööväärtuslikud alad).

Üldplaneeringu ja KSH koostamise protsessi käigus võib lisanduda mõjusid, mida põhjendatud vajaduse korral töö käigus hinnatakse.

Üldplaneeringuga kavandatavate tegevuste mõju piirdub eelkõige valla territooriumiga, mistõttu on **KSH ulatuse alaks** Rõuge valla haldusterritoorium. Vajadusel (olenevalt mõju olulisusest, iseloomust ja ulatusest) hinnatakse keskkonnamõju ka väljaspool planeeringuala.

KSH aruande tulemused lisatakse üldplaneeringusse ning KSH aruanne on üldplaneeringu juurde kuuluv lisa (planeerimisseaduse (edaspidi PlanS) § 3 lõige 4, § 86 lg 1).

2. Üldplaneeringu ja KSH algatamine ning avalikustamine

Rõuge valla üldplaneering ja KSH koostamine algatati Rõuge Vallavolikogu 17.04.2018 otsusega nr 1-3/36 „Rõuge valla üldplaneeringu koostamise ja keskkonnamõju strateegiline hindamine algatamine“. Rõuge Vallavolikogu muutis Rõuge valla üldplaneeringu algatamise otsust oma 27.08.2019 otsusega nr 1-3/56 „Rõuge Vallavolikogu 17.04.2018 otsuse nr 1-3/36 „Rõuge valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamine“ muutmine“.

Rõuge valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamisest teatati 07.05.2018 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded, 07.05.2018 Rõuge valla kodulehel ja 10.05.2018 ajalehes Lõunaleht.

Rõuge valla üldplaneering ning samuti KSH koos olulisemate lisade, eelkõige uuringute, kooskõlastuste, arvamuste ja muu ajakohase teabega avalikustatakse üldplaneeringu koostamise korraldaja (Rõuge

Vallavalitsuse) veebilehel (<https://rouge.kovtp.ee/>) ning järgitakse planeerimisseadusest tulenevaid nõudeid avalikustamisprotsessile.

3. Koostöö ja kaasamine üldplaneeringu ning KSH koostamisel

Rõuge valla üldplaneeringu koostamise algataja ja kehtestaja on Rõuge Vallavolikogu ning koostaja ja koostamise korraldaja on Rõuge Vallavalitsus. Üldplaneeringu koostamiseks on vallas Rõuge Vallavalitsuse 04.09.2019 korraldusega nr 2-3/408 ja mida on muudetud 08.04.2020 korraldusega nr 2-3/172 moodustatud töörühm, kelle ülesandeks on üldplaneeringu ja KSH koostajatega läbi arutada olulised teemad, töötada välja maakasutus- ja ehitustingimused ning anda vajalikku teavet valla eripärast lähtuvalt.

Planeerimisseaduse § 81 lõike 1 alusel esitab Rõuge Vallavalitsus üldplaneeringu lähteseisukohad ja KSH väljatöötamise kavatsuse nende kohta ettepanekute saamiseks eelnimetatud seaduse § 76 lõikes 1 ja 2 nimetatud isikutele ja asutustele ning määrab ettepanekute esitamiseks tähtaja, mis ei tohi olla lühem kui 30 päeva. Viimased esitavad oma pädevusvaldkonnast lähtudes ettepanekud, samuti hinnangu KSH väljatöötamise kavatsuse asjakohasuse ja piisavuse kohta, mille alusel tehakse dokumentidesse vajalikud muudatused ja avalikustatakse seejärel Rõuge Vallavalitsuse kodulehel. Isikud ja (valitsus)asutused, keda üldplaneeringu alusel kavandatud tegevus võib eeldatavalt mõjutada või kellel võib olla põhjendatud huvi üldplaneeringu vastu, on esitatud tabelis 1. Tabeli koostamisel on lähtutud Vabariigi Valitsuse 17.12.2015 määrusest nr 133 „Planeeringute koostamisel koostöö tegemise kord ja planeeringute kooskõlastamise alused” ning PlanS § 76 lõikest 1 ja 2.

Tabel 1. Rõuge valla üldplaneeringu KSH-st huvitatud ning mõjutatud asutused ja isikud.

KOOSTÖÖ TEGIJAD		
Asutus/isik	Kaasamise alus/selgitus	Kaasamisviis
Kaitseministeerium	Planeeringualal asub riigikaitsealised ehitised	DHX
Kaitseliit	planeeringualal asuvad Kaitseliidu objektid	DHX
Maaeluministeerium	Planeeringualal asuvad väärtuslikud põllumajandusmaad	DHX
Kultuuriministeerium	Planeeringualal asuvad ajaloolised ja kultuuriväärtuslikud üksikobjektid	DHX
Keskkonnaministeerium	Planeeringualal asub reformimata riigimaad	DHX
Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium	Planeering käsitleb ministeeriumi vastutusvaldkonda puudutavaid küsimusi	DHX
Keskkonnaamet	planeeringualal asub kaitseala, hoiuala, püsielupaik, kaitstava looduse üksikobjekt	DHX
Maa-amet	planeeringualal asub riigi omandis olevaid maid, planeeringualal asub keskkonnaregistri maardlate nimistus olev maardla või selle osa	DHX
Maanteeamet	planeering hõlmab tegevusi riigitee kaitsevööndis	DHX

Muinsuskaitseamet	planeeringualal kinnismälestised	asuvad	DHX
Päästeamet (Lõuna päästekomando)	planeering tuleohutusnõudeid	käsitleb	DHX
Tarbikaitse ja Tehnilise Järelevalve amet	planeeringualal raudteerajatised	asuvad	DHX
Terviseamet	planeeringuga tervisekaitsealaste rakendamist, sealhulgas müra ja vibratsiooni küsimusi	käsitletakse	DHX
Lennuamet	planeeringuala hõlmab lennuvälja		DHX
Põllumajandusamet	planeeringualal maaparandussüsteem	asub	DHX
Politsei- ja Piirivalveamet	planeeringuala asub Eesti Vabariigi välispiiri Schengeni välispiiri maismaapiiriga külgneval territooriumil		DHX
Võru vald	PlanS § 76 lg 1		e-post
Setomaa vald			
Antsla vald			
Valga vald			
KAASATAVAD ISIKUD			
Asutus/isik	Kaasamise alus/selgitus		Kaasamisviis
Rahandusministeerium, Riigihalduse minister	PlanS § 76 lg 2		DHX
Riigimetsa Majandamise Keskus	planeeringualal asuvad riigimetsa maad		e-post
Eesti Keskkonnaühenduste Koda	valitsusväliseid keskkonnaorganisatsioone ühendav organisatsioon (PlanS § 76lg 2)		e-post
AS Eesti Raudtee	planeeringualal asuvate taristuobjektide omanik/valdaja		e-post
Elektrilevi OÜ			
Elering AS			
Telia Eesti AS			
Elisa Eesti AS			
Tele2 Eesti Aktsiaselts			
Eesti Lairiba Arenduse AS			
AS Gaasivõrk			
AS Võru Vesi			
Rõuge Kommunaalteenus OÜ			
Sihtasutus Haanjamäe Sport	Kohaliku arenguga seotud sihtasutused		e-post
SA Rõuge Energiakeskus			
sihtasutus VARSTU LENNUVÄLI			
Sihtasutus Rõuge Sport			
SA Rõuge Jäähall	maakondlik esindusorganisatsioon		e-post
Võrumaa Omavalitsuste Liit			
Võrumaa Arenduskeskus			
MTÜ Kagu Ühistranspordikeskus			
MTÜ Terve Võrumaa			
Võrumaa Partnerluskogu	planeeringuala elanikke/huvigruppe esindav mittetulundusühing (PlanS § 76 lg 2)		
Haanimäe nõukoda			
HAANJA TALUPIDAJATE SELTS			
Krabi külaselts			
Mehkamaa Mõttekoda			
mittetulundusühing KANGSTI KÜLASELTS			
Mittetulundusühing Kokõ-Toodsi Külaselts			
Mittetulundusühing Meistrite Küla			

Mittetulundusühing Rammuka arendusühing		
mittetulundusühing Sänna Mõisakeskus		
Mittetulundusühing Tsiistre Selts		
Mittetulundusühing Sandisuu Selts		
Mittetulundusühing Vastse-Roosa Külaselts		
MTÜ Hino Külaselts		
MTÜ Luutsniku Külaselts		
Muduri külaselt		
Paganamaa Arendamise Mittetulundusühing		
Püssä küla selts		
Sänna Külaühing		
RÕUGE KINNISTUOMANIKE LIIT		
Uue-Saaluse Külaselts		
Luutsniku Pääste Ennetuskeskus MTÜ		
Mittetulundusühing Amanda		
Mittetulundusühing Misso vabatahtlikud		
Rõuge Priitahtlikud Pritsimened		
Mittetulundusühing Kavadi Keskus		
Mittetulundusühing Kõrgepalu Veeühistu		
Mittetulundusühing Põline Võrumaa		
Mittetulundusühing Rõuge Järved		
Puustusõ Maaparandusühistu		
mittetulundusühing RÕUGE JAHISELTS		
Mittetulundusühing Rõuge Taluselts		
Mittetulundusühing Tule Maale		
Mittetulundusühing Vaidava		
MTÜ Eestimaa Maaelu Areng		
MTÜ Krabi jahiselts		
Mõniste Jahiselts		
Ruusmäe Jahiselts		
PAREMA ELU NIMEL MTÜ		
Rõuge Hoolekogu		
Talumeiereide Liit		
Viitina Jahiselts		
MTÜ Eesti Erametsaliit	on avaldanud soovi olla kaasatud (PlanS § 76 lg 2)	e-post
Metsatervenduse OÜ		
Ülle Läll		
Valga Puu OÜ		
OÜ Metsagrupp		
Karo Mets OÜ		
SA Eestimaa Looduse Fond	Võimalikud asjast huvitatud või mõjutatud isikud (PlanS § 76 lg 2)	Tabelis 2 toodud infokanalid
Laiem avalikkus (piirkonna elanikud)		

Tabel 2. Kasutatavad infokanalid.

Ajalehed	
Mägede Hääli	vallaleht
Võrumaa Teataja	maakondliku levikuga ajaleht
Elektrooniline väljaanne	
Ametlikud Teadaanded	www.ametlikudteadaanded.ee, teavitatakse planeeringu algatamisest ja kehtestamisest
Veebilehed	
Rõuge valla veebileht	www.rauge.ee
Rõuge valla Facebook'i leht	https://www.facebook.com/rougevald/
Muud infokanalid	
Rõuge valla üldinfoleht	rauge@rauge.ee
Rõuge valla vabaühenduste list	mtty@rauge.ee
Rõuge valla ettevõtjate list	ettevotjad@rauge.ee
Rõuge valla üldplaneeringu teadete list	yldplaneering@rauge.ee
Infostendid	Suuremates keskustes (Rõuge, Haanja, Misso, Mõniste, Vastu)

Huvigruppe teavitatakse üldplaneeringu oluliste etappide valmimisest vastavalt planeerimisseadusele.

Kui üldplaneeringu koostamise käigus ilmneb, et üldplaneeringu lahendus puudutab mõnda teist valitsusasutust, organisatsiooni, elanikke esindavat mittetulundusühingut või sihtasutust, tehnovõrkude ja -rajatiste valdajat või avaldab keegi, kelle huve planeering puudutab, soovi, et ta kaasataks üldplaneeringu koostamisse, siis kaasatakse puudutatu koheselt planeeringu koostamisse.

4. Nõuded KSH väljatöötamise kavatsuse ja aruande koostamisele

Planeerimisseaduse § 2 lõige 3 sätestab, et planeeringu koostamise käigus läbiviidavale KSH-le kohaldatakse käesolevast seadusest tulenevaid menetlusnõudeid ning nõuded keskkonnamõju hindamise aruande sisule ja muudele tingimustele tulenevad keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusest.

Planeerimisseaduse § 80 lg 2 toob välja üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsuse ülesanded: kavatsuses märgitakse keskkonnamõju hindamise ulatus ja eeldatav ajakava ning üldplaneeringu rakendamisega eeldatavalt kaasneda võiv oluline keskkonnamõju, sealhulgas mõju inimese tervisele, piiriülese keskkonnamõju esinemise võimalikkus, võimalik mõju Natura 2000 võrgustiku alale ja muu planeeringu koostamise korraldajale teadaolev asjassepuutuv teave.

Üldplaneeringu lähteseisukohad ja KSH väljatöötamise kavatsus koostatakse ning avalikustatakse paralleelselt.

Keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsus on aluseks keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande koostamisele (PlanS § 80 lõige 3). KSH aruande sisunõuded ja muud tingimused kajastuvad keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 40.

KSH aruanne koostatakse üldplaneeringu koostamise käigus.

5. Seosed strateegiliste dokumentidega

5.1 Üleriigiline planeering “Eesti 2030+”

Üleriigiline planeering “Eesti 2030+” (vastu võetud 30.08.2012) on koostatud, et anda suuniseid otstarbekamaks ruumi kasutamiseks Eesti riigi kui terviku mõistes. Planeeringu peamine arengueesmärk on tagada elamisvõimalused Eesti igas asustatud paigas, mis eeldab kvaliteetset elukeskkonda, häid ja mugavaid liikumisvõimalusi ning varustatust oluliste võrkudega (Üleriigiline planeering: Eesti 2030+, 2012).

Eesti ruumilise arengu visioon aastaks 2030 on olla sidusa ruumistruktuuriga riik, kus toimivad hästi nii maapiirkonnad kui ka linnad. Eesmärgiks on tekitada hajalinnastunud ruum, kus on kombineeritud linnas pakutavate kvaliteetteenuste kättesaadavus, linlik ja liikuv eluviis ning maal elamise eelised. Kompaktsed ja kvaliteetse linnaruumiga keskused (linnad) pakuvad oma toimepiirkonna elanikele heatasemelisi teenuseid, suurt lisandväärtust loovaid töökohti ja konkurentsivõimelist haridust. Maapiirkonnad pakuvad inimestele elukoha privaatsust, toimetulekut sõltumata välistest oludest ja looduslikku elukeskkonda. Hajalinnastunud ruumi toimimise eelduseks on head liikumisvõimalused (Üleriigiline planeering: Eesti 2030+, 2012).

Üleriigilises planeeringus sõnastatud eesmärkidega tuleb planeerimisprotsessis arvestada. Üldplaneeringuga kavandatavad tegevused ning seatud tingimused peavad aitama kaasa üleriigilises planeeringus kajastatud eesmärkide saavutamisele.

5.2 Kehtivad maakonnaplaneeringud

Rõuge vallas kehtib Võrumaa maakonnaplaneering 2030+.

Võru maakonnaplaneering 2030+ (kehtestatud 13.04.2018) näeb ette Võrumaa ruumilise arengu visiooni aastani 2030+ järgmiselt: „Võrumaa on atraktiivne, ajaloolist jätkuvust ja looduslähedust väärtustava ruumistruktuuriga maakond. Selgelt eristuvad siin traditsioonilised külamaastikud ning kompaktsena hoitud asulad ja linnad, mis koondavad ka mahukamat ettevõtlust ja tootmistegevust. Elanike igapäevaelu toimimine tugineb nutikate ja paindlike teenuslahenduste rakendamisel ning mugavatel ühendustel oluliste keskustega, eelkõige Võruga. Sellega on tagatud kvaliteetne elukeskkond erinevates Võrumaa piirkondades.”

Maakonnaplaneeringu eesmärk on suunata planeerimistegevust kohalikul tasandil. Maakonnaplaneeringutes sõnastatud tingimused, soovitusel, põhimõtted ja eesmärgid on vaja üldplaneeringu koostamisel arvesse võtta ning vajadusel täpsustada. Põhjendatud juhul tehakse ettepanek(ud) maakonnaplaneeringu muutmiseks.

5.3 Rõuge valla arengukava

Rõuge valla arengukava 2019-2035+ kehtestati Rõuge Vallavolikogu 22.10.2019 määrusega nr 16.

Arengukava visiooni järgi Rõuge on roheline, hooliv ja arenev vald, kus kõigil on hea olla. Siin elavad õnnelikud, ühtehoidvad ja kodukohta väärtustavad inimesed. Üksikasjalikult on eesmärgid ja

tegevussuunad välja toodud järgmistes teemades: haridus ja noorsootöö; kultuur, sport ja vaba aeg; elukeskkond; keskkond ja heakord; ettevõtlus ja turism; sotsiaaltoetused ja tervis; juhtimine.

Üldplaneering peab olema kooskõlas arengukavas seatud eesmärkidega ning näitama eesmärkide saavutamise ruumilised eeldused ja võimalused.

5.4 Kehtivad üldplaneeringud

Kuni moodustunud kohaliku omavalitsuse üksuse üldplaneeringu kehtestamiseni kehtivad endiste valdade üldplaneeringud edasi nendel territooriumitel, kus need enne ühinemist kehtestati. Rõuge valla territooriumil on kehtestatud järgmised üldplaneeringud:

- Varstu valla üldplaneering (kehtestatud Varstu Vallavolikogu 18.11.2008 määrusega nr 9)
- Mõniste valla üldplaneering (kehtestatud Mõniste Vallavolikogu 17.05.2011 otsusega nr 1-1.3/18)
- Haanja valla üldplaneering (kehtestatud Haanja Vallavolikogu 29.12.2011 määrusega nr 19)
- Misso valla üldplaneering (kehtestatud Misso Vallavolikogu 12.09.2001 määrusega nr 8)

Rõuge valla endise Rõuge piirkonna üldplaneering on algatatud Rõuge Vallavolikogu 27.10.2004 määrusega nr 15 „Rõuge valla üldplaneeringu algatamine ja Rõuge Vallavolikogu 28.03.2001 otsuse nr 7 „Rõuge aleviku üldplaneeringu algatamine“ tühistamine“ ning üldplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine (edaspidi KSH) on algatatud Rõuge Vallavolikogu 03.05.2006 otsusega nr 19 „Rõuge valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamine“.

Üldplaneeringud vaadati üle Rõuge Vallavolikogu poolt 17.04.2018. Ülevaatamisel jõuti järeldusele, et kehtivad üldplaneeringud ning Rõuge piirkonna peatunud menetlusega üldplaneeringu eelnõu on asjakohased, piirkonna eripärasid ning arengukavadest ja maakonnaplaneeringutest tulenevaid eesmärke arvestavad.

Varasemalt algatatud endise Rõuge piirkonna üldplaneering koostamine on lõpetatud Rõuge Vallavolikogu 27.08.2019 määrusega nr 1-2/13 „Rõuge Vallavolikogu 27.10.2004 määrusega nr 15 „Rõuge valla üldplaneeringu algatamine ja Rõuge Vallavolikogu 28.03.2001 otsuse nr 7 „Rõuge aleviku üldplaneeringu algatamine“ tühistamine“ algatatud üldplaneeringu koostamise lõpetamine“ ning üldplaneeringu KSH on lõpetatud Rõuge Vallavolikogu 27.08.2019 otsusega nr 1-3/57 „Rõuge Vallavolikogu 03.05.2006 otsusega nr 19 „Rõuge valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamine“ algatatud keskkonnamõju strateegilise hindamise lõpetamine“.

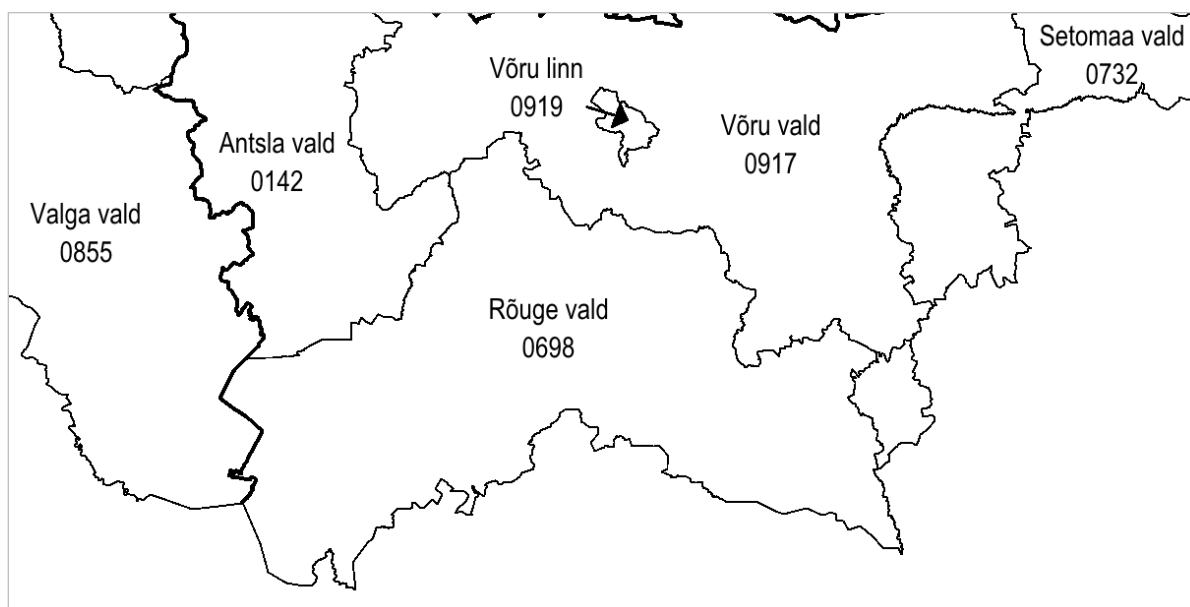
Kõigi piirkondade üldplaneeringud on arvestatavad töödokumentid Rõuge valla ühtse üldplaneeringu valmimiseni. Ülevaatamisel jõuti järeldusel, et uue üldplaneeringu koostamisel on soovitatav eeskujuks võtta Haanja valla üldplaneering ning Rõuge valla üldplaneeringu eelnõud – nendes dokumentides on asustuse põhiselt väga hästi esitatud tingimused ehitamiseks ja maakasutuseks.

6. Mõjutatava keskkonna kirjeldus ja seos KSH-s käsitletavaga

6.1 Planeeringuala üldkirjeldus ja paiknemine

Rõuge vald asub Võru maakonna lõunaosas. Naabriteks on Võrumaal Antsla, Võru ja Setomaa vald, Valgamaal Valga vald (joonis 2). Lõunas on naabriks Läti Vabariik ning kagus Venemaa Föderatsioon.

Valla keskuseks on Rõuge alevik. Vallas asub veel 2 alevikku: Misso ja Varstu ning 274 küla (Rõuge valla koduleht, 2020). Statistikaameti 01.01.2020 andmetel elab vallas 5311 inimest. Rõuge valla pindala on 933,2 km² (Rõuge valla koduleht, 2020). Maakonnaplaneeringus on Rõuge ja Misso alevikud märgitud kohalikeks keskusteks ning Varstu alevik koos Mõniste ja Kuutsi külaga moodustavad koostöimiva keskuse. Suuremateks piirkonnakeskusteks on Haanja, Misso, Mõniste, Rõuge ja Varstu (Rõuge valla hetkeolukorra kirjeldus ja arengukava aastateks 2019–2035+, 2019). Maakonnakeskus Võru linn asub valla keskusest umbes 15 km kaugusel.

Joonis 2. Rõuge valla naaberomavalitsused (Maa-amet, 2020).

6.2 Looduslik keskkond

6.2.1 Maavarad ja kaevandustegevus

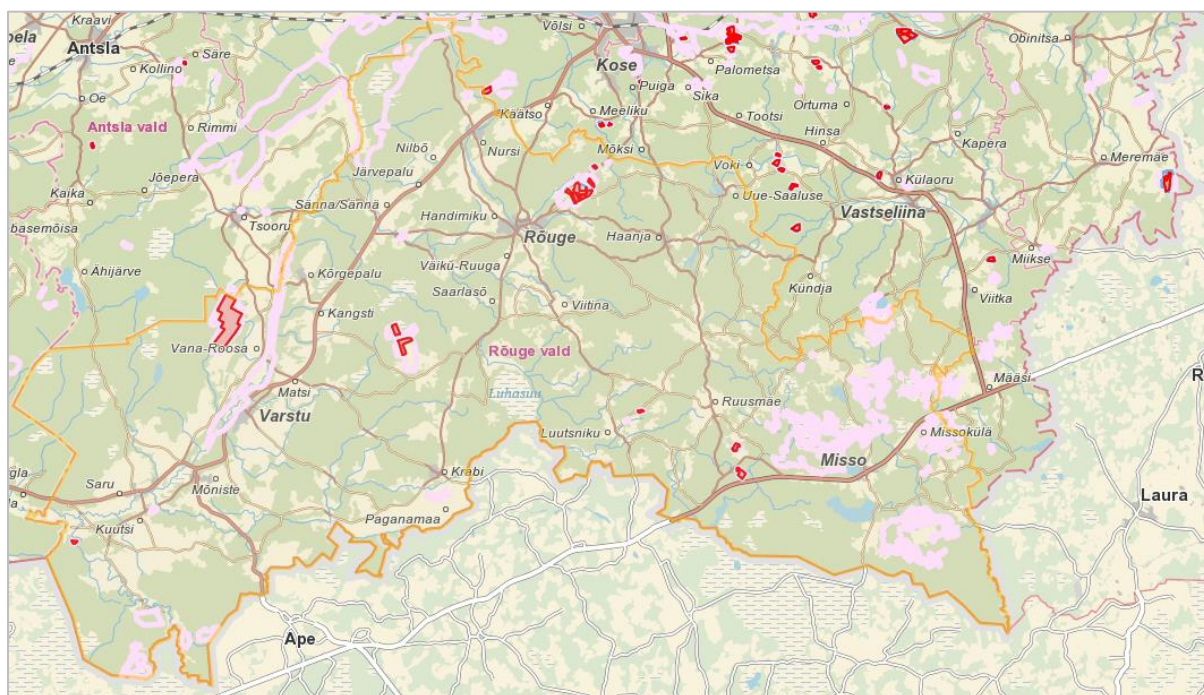
Rõuge vallas on registris arvel 22 maardlat: 10 turba-, 5 liiva-, 3 savi-, 2 kruusa- ja 2 dolokivimaardlat (tabel 2). Valla territooriumil on kehtiva kaevandamisloaga 15 mäeeraldist (tabel 3). Väljastatud kaevandamisload on esitletud tabelis 3. Seisuga 05.08.2020 taotleb Aigren OÜ (Menetlus M-109497) täiteliiva kaevandamise luba Kolgamäe maardla alal (registrikaart nr 848) (Kolgamäe II liivakarjäär). Valla territooriumil olemasolevad maardlad ja mäeeraldised on ära märgitud joonisel 3.

Tabel 2. Rõuge vallas asuvad maardlad (Maa-amet, 04.08.2020).

Maavara	Maardla nimi
Turvas	Põdrasoo, Roosa, Palu (Palojärve), Kuivasaare (Kuivassaare), Kerreti, Lepuri (Karisöödi, Leppura), Kirikumäe, Selsi, Mustjõe (Mustsoo), Tika
Liiv	Kolgamäe, Tursa, Kuiandi, Tsiistre, Ala-Palo
Savi	Sänna, Pugastu, Perametsa
Kruus	Püssapalu, Krabi
Dolokivi	Kalkahju, Naha

Tabel 3. Rõuge valla territooriumil väljastatud kaevandamisload (Maa-amet, 08.04.2019).

Mäeeraldise nimi	Kaevandamisloa omaja	Kaevandamisloa nr	Loa kehtivus
Põdrasoo turbatootmisala	Roosa Turvas AS	VO-008	01.08.2000 - 01.08.2025
Nogopalu IV kruusakarjäär	Aigren OÜ	L.MK/330498	14.08.2018 - 13.08.2033
Ala-Palo liivakarjäär	OÜ Aigren	L.MK/300420	23.03.2009 - 22.03.2024
Nogopalu kruusakarjäär	AS Eesti Teed	L.MK/327844	12.07.2016 - 11.07.2031
Kuiandi liivakarjäär	OÜ Aigren	L.MK/320394	06.05.2011 - 06.05.2021
Utessuu liivakarjäär	AS TREF	L.MK/318728	28.04.2010 - 28.04.2025
Nogopalu V kruusakarjäär	PM Kaubandusgrupp OÜ	L.MK/322232	28.08.2012 - 27.08.2027
Nogopalu VII karjäär	OÜ Aigren	L.MK/323535	09.12.2013 - 09.12.2028
Nogopalu VI kruusakarjäär	Aktsiaselts Eesti Teed	L.MK/323519	13.12.2013 - 13.12.2023
Rasva kruusakarjäär	Aare Randla	L.MK/318686	19.04.2010 - 19.04.2025
Tursa liivakarjäär	Metsatervenduse OÜ	L.MK/319178	18.08.2010 - 18.08.2025
Nogopalu VIII kruusakarjäär	AS Eesti Teed	L.MK/328018	26.10.2016 - 26.10.2031
Nogopalu III kruusakarjäär	AS Eesti Teed	L.MK/327738	30.12.2016 - 29.12.2031
Roosa turbatootmisala	Roosa Turvas AS	VO-007	04.05.2000 - 03.05.2025
Ala-Palo II liivakarjäär	AS TREV-2 Grupp	L.MK/333236	02.01.2020 - 12.07.2034

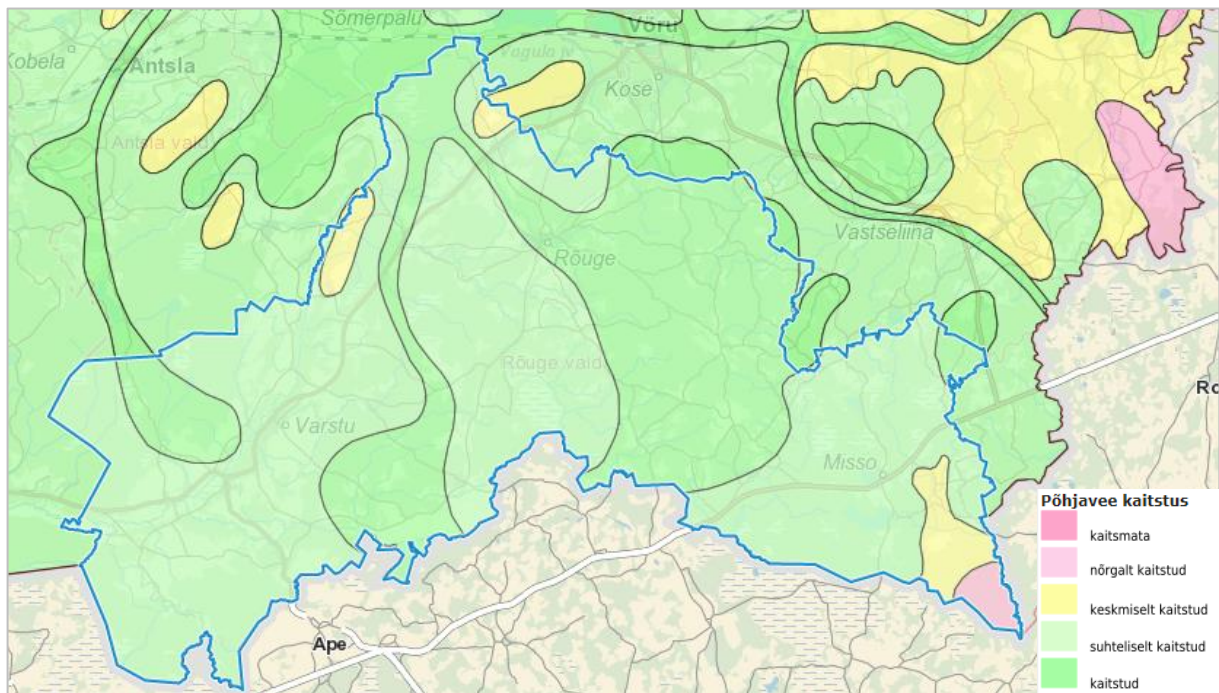
Joonis 3. Rõuge valla territooriumil olevad maardlad ja mäeeraldised (Maa-amet, 06.08.2020)

Koostatavas Rõuge valla üldplaneeringus määratletakse ja kirjeldatakse maavarade kaevandamise üldised suundumused ja põhimõtted, kaevandamise tingimused, sõnastatakse maardlatest ja kaevandamisest mõjutatud aladest tekkivad kitsendused muule maakasutusele nii kaevandataval alal, perspektiivsel kaevandamisalal kui nende vahetus ümbruses ning täpsustatakse vajadusel maakonnaplaneeringus seatud põhimõtteid. Sellised põhimõtted ja tingimused töötatakse välja koos KSH koostajatega. Üldplaneeringule koostatavas KSH-s hinnatakse, kas üldplaneeringu lahendus on kooskõlas Eesti maapõuepoliitika eesmärkidega ning ühtlasi looduskeskkonna ja inimeste tervise kaitset käsitlevate regulatsioonide ja põhimõtetega. Üldplaneeringus ja KSH-s käsitletakse ka kaevandamisjärgselt maa-alade potentsiaalseid kasutamisevõimalusi ning KSH annab selleks sisendi soovitude näol nii looduskeskkonna kui sotsiaalmajanduslikest aspektidest lähtuvalt.

Rõuge valla üldplaneeringu KSH koostamisel arvestatakse olemasolevate maardlate ja mäeeraldistega ning nendest tulenevate keskkonnamõjudega muudest mõjuteguritest tulenevate mõjude kooshindamisel. Ehitusmaavarade kaevandamistegevuse mõjud looduskeskkonnale on hinnatud ehitusmaavarade kasutamise riiklikule arengukavale 2011–2020 koostatud KSH raames ning iga konkreetse kaevandamistegevuse mõju on hinnatud ja hinnatakse ka edaspidi konkreetsete kaevandamislubade taotluste KMH-de või eelhinnangute raames. Seetõttu ei keskenduta Rõuge valla üldplaneeringu KSH-s niivõrd igast eraldiseisvast kaevandamisõigusega alast või perspektiivsest kaevandamisõigusega alast tulenevatele mõjudele, kuivõrd üldisemal tasemel avalduvatele mõjudele lähtuvalt üldplaneeringuga kavandatavatest maa-alade ehitus- ja kasutustingimustest nii maardla alal kui selle mõjualal.

6.2.2 Põhja- ja pinnavesi

Rõuge vald kuulub valdavalt Koiva, kuid osaliselt (valla kirdeosas) ka Ida-Eesti vesikonda. Rõuge valla maapinnalt esimene aluspõhjaline veekiht on maapinnalt lähtuva reostuse eest enamjaolt kaitstud või suhteliselt kaitstud (joonis 4). Esineb ka keskmiselt kaitstud ja nõrgalt kaitstud alasid (Maa-amet, 2020). Nõrgalt on põhjavesi kaitstud valla kagunurgas ning keskmiselt kaguosas ning põhjapoolsetel äärealadel. Need alad moodustavad valla territooriumist suhteliselt väikese osa. Rõuge valla territooriumil ei ole nitraaditundlikke alasid (Maa-amet, 2020).

Joonis 4. Rõuge valla esimese aluspõhjalise veekihi kaitstus maapinnalt lähtuva reostuse eest (Maameti, 2020).

Eesti Looduse Infosüsteemi (edaspidi EELIS) 05.08.2020 andmete kohaselt saadakse vallas vajaminev tarbe- ja joogivesi valdavalt Kesk-Devoni põhjaveekogumist Koiva vesikonnas ja Kesk-Devoni põhjaveekogumist Ida-Eesti vesikonnas.

Kesk-Devoni põhjaveekogumi Koiva vesikonnas keemilise seisundi hindamise aluseks olevad näitajad vastavad etteantud kvaliteedinõuetele. Kõikide seirekaevude põhjavesi vastab kvaliteedinõuetele ja põhjaveekogumi keemiline seisund on hea. Kesk-Devoni põhjaveekogumi Koiva vesikonnas looduslik ressurss on 44 419 200 m³/aastas ehk 121 696 m³/ööpäevas. Põhjaveekogumis ei ole kinnitatud põhjaveevarusid. Registreeritud veevõtt on vähestes puurkaevudes, mis 2013. a oli alla 500 m³/ööpäevas. Seega võib kinnitada, et põhjavee looduslik ressurss ületab paljukordselt tegelikku veevõttu (Eesti Geoloogiakeskus OÜ, 2015).

Kesk-Devoni põhjaveekogumi Ida-Eesti vesikonnas keemilise seisundi hindamise aluseks olevad näitajad vastavad etteantud kvaliteedinõuetele. Kõikide seirekaevude põhjavesi vastab kvaliteedinõuetele ja põhjaveekogumi keemiline seisund on hea. Kesk-Devoni põhjaveekogumi Ida-Eesti vesikonnas looduslik ressurss on 115 725 000 m³/aastas ehk 317 055 m³/ööpäevas ja registreeritud veevõtt puurkaevudest oli 2013. a 4822 m³/ööpäevas. Seega on looduslik ressurss oluliselt suurem kui veevõtt (Eesti Geoloogiakeskus OÜ, 2015).

Kuigi enamikul valla territooriumil on esimene aluspõhjaline põhjaveekiht maapinnalt lähtuva reostuse eest hästi kaitstud, siis on sellegipoolest oluline silmas pidada üldplaneeringu lahenduse väljatöötamisel veekogumi ohutegureid ja püüda maakasutus- ja ehitustingimuste seadmisel nendega arvestada. KSH-s pööratakse tähelepanu üldplaneeringuga kavandatud uutele ja laiendatavatele tootmisaladele, põllumajandusmaade kasutamisele ning muudele

võimalikele mõjuteguritele, mis võiksid mõjutada põhjavee keemilist ja/või koguselist seisundit ja olla vastuolus Koiva ja Ida-Eesti vesikonna veemajanduskavas toodud keskkonnamärgidega ja nende saavutamiseks koostatud meetmeprogrammidega. KSH-s analüüsitakse lähtuvalt üldplaneeringu lahendusest ja seatavatest tingimustest mõju Ida-Eesti ja Koiva vesikonnas veemajanduskavas püstitatud eesmärkide täitmisele.

Veevõtu ning reo- ja sademevee ärajuhtimise vajadused on analüüsitud ja lahendused välja töötatud Rõuge valla ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni arendamise kavas 2018-2029 (2019). Vajadusel tehakse ettepanek lisaks Rõuge valla ÜVK-s määratletud reoveekogumisalale täiendavate reoveekogumisalade moodustamiseks.

KSH-s analüüsitakse sademevee immutamise võimalusi.

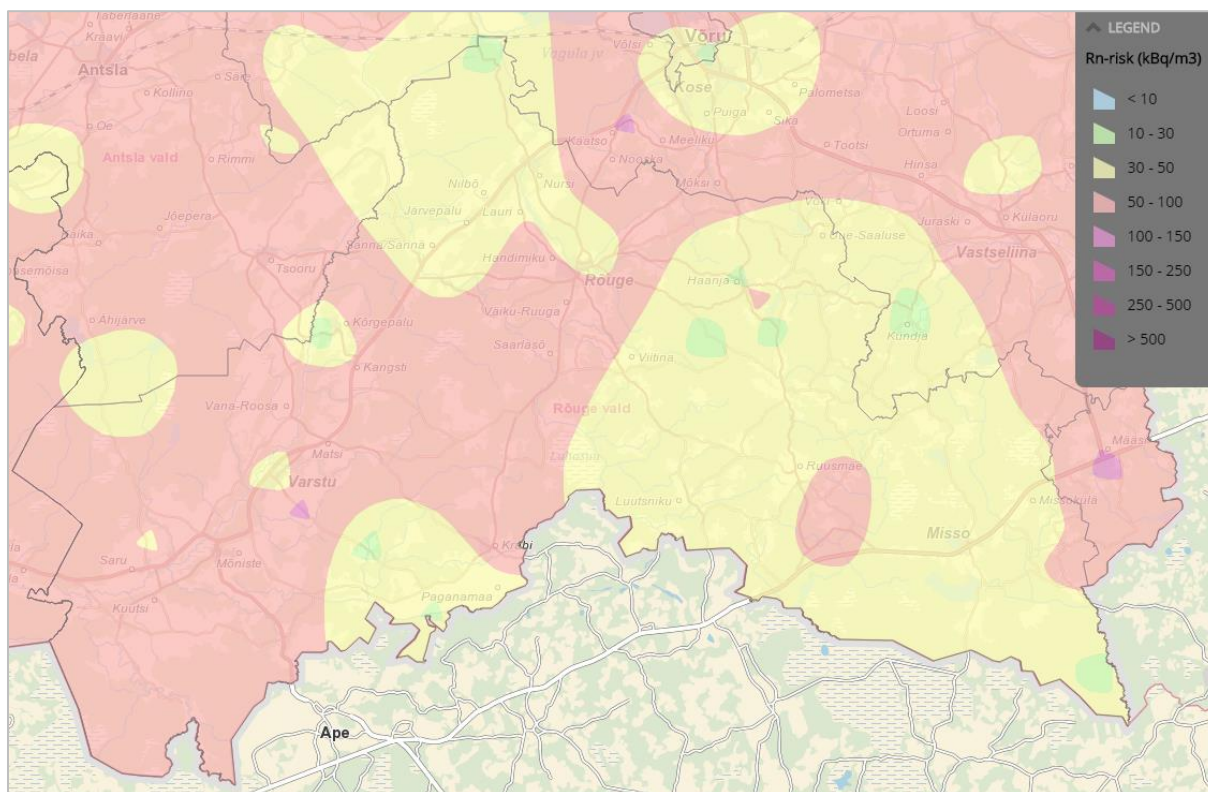
Rõuge vallas on keskkonnaregistri andmetel (seisuga 05.08.2020) 140 looduslikku järve, 17 paisjärve ja 5 tehisjärve. Paljud neist on kasutusel supluskohtadena. Rõuge valla arengukavas on nimetatud 13 supluskohta. Terviseameti avalike supluskohtade 2020 kaardirakenduse kohaselt ei asu vallas ühtegi ametlikult kasutatavat supluskohta. Ametlik supluskoht on seotud kohaliku omavalitsuse taotlusega Terviseametile registreerida supluskoht ametlikuks. Terviseamet võtab veeproove Viitina ja Rõuge Suurjärvest ning see on seotud sellega, et antud kohta kasutab suplemiseks suur hulk inimesi. Kokku on Rõuge vallas ligi 15 avalikult kasutatavat supluskohta: Ahitsõ järve, Kavadi järve, Küpärasaare (Kisejärve), Liivajärve, Mõniste järve, Ajo jõe (Nursi külakeskuse juures), Palujüri järve, Pulli järve, Ruusmäe järve, Rõuge Suurjärve, Sänna paisu, Vana-Roosa järve, Varstu järve, Vaskna järve ja Viitina järve ääres. Osalt tegeleb supluskohtade korrashoiuga vallavalitsus, mõnes kohas kohalikud inimesed ning kui supluskoht on RMK lõkke- või puhkekohas, siis hoolitseb selle eest RMK.

Valla territooriumile jääb osaliselt või terviklikult kokku 14 jõge: Vaidva jõgi, Peetri jõgi, Kolga oja, Mustjõgi, Rõuge jõgi, Pärlijõgi, Kuura jõgi, Pedetsi jõgi, Piusa jõgi, Peeli jõgi, Arujõgi, Iskna jõgi, Ahelo jõgi ja Pähni oja (Keskkonnaregister, 2020).

KSH aruandes keskendutakse Koiva ja Ida-Eesti vesikonna veemajanduskavades püstitatud eesmärkide täitmisele ning hinnatakse, kas ja kuivõrd mõjutab üldplaneeringuga kavandatu nende eesmärkide saavutamist. KSH aruandes hinnatakse, mil määral võib üldplaneeringuga määratud maakasutus ning kavandatavad objektid veekogude kaldal kui ka kaugemal mõjutada nii pinnaveekogumite ning teiste seisu- ja vooluveekogude seisundit ning kas ja millistel tingimustel oleks võimalik ära kasutada veekogude poolt pakutavaid virgestusvõimalusi. Veekogude kasutamisevõimaluste suurendamiseks ja veeäärsete alade väärtustamiseks on oluline avada juurdepääs kallasrajale. KSH-s hinnatakse, kas üldplaneeringuga kavandatavad juurdepääsud veekogude kallasrajale on piisavad ning pakutakse välja kallasraja kasutamisega seonduvad tingimused veekogude kaitset silmas pidades. KSH-s hinnatakse üldplaneeringuga välja pakutud ehituskeeluvööndi muutmise vajadust ja sellega avalduvat mõju veekeskkonnale.

6.2.3 Radoon

Kokku eristatakse nelja radooniohutaset: 1) madal (0–10 kBq/m³), 2) normaalne (10–50 kBq/m³), 3) kõrge (50–250 kBq/m³) ja 4) ülikõrge (>250 kBq/m³). Eesti pinnase radooniriski kaardi järgi jääb Rõuge vald normaalse kuni kõrge radooniriskiga alale (joonis 5). Normaalse radooniriskiga alad jäävad valdavalt valla idaosasse ning kõrge radooniriskiga alad lääneosasse.

Joonis 5. Radooniriski levilad Rõuge vallas (Eesti Geoloogiateenistus, 2020).

Kõrgema radooniriskiga piirkondades pakutakse ehitus – ja arendustegevuse elluviimiseks välja meetmed radooniriski vähendamiseks tagamaks inimese tervise kaitse radioaktiivse kiirguse eest. Keskkonnaministri 30.07.2018 määruse nr 28 „Tööruumide õhu radoonisisalduse viitetase, õhu radoonisisalduse mõõtmise kord ja tööandja kohustused kõrgendatud radooniriskiga töökohtadel“ ei kuulu küll Rõuge valla territoorium kõrgendatud radooniriskiga maa-alade loetellu, kuid on teada, et käesoleval ajal tegeletakse üle-eestiliselt töökeskkonna siseruumides radoonisisalduse kaardistamisega, mille eesmärgiks on täpsustada kõrgendatud radooniriskiga maa-alade loetelu (haldusüksuste nimekirja). Võimalusel arvestatade töö tulemusi ka KSH koostamisel.

6.2.4 Rohevõrgustik

Rõuge valla roheline võrgustik ja selle säilimist tagavad meetmed on määratud Võru maakonnaplaneeringuga. Roheline võrgustik koosneb tugialadest ja koridoridest, mis on omavahel ühendatud funktsioneerivaks tervikuks. Kogu võrgustiku toimimine toetub suurtele looduslikele ja loodusväärtuslikele aladele ehk tugialadele, mis moodustuvad kaitse alla võetud kõrgema

Ettepanek

Rohelise võrgustiku elemendi täiendamine / uus asukoht

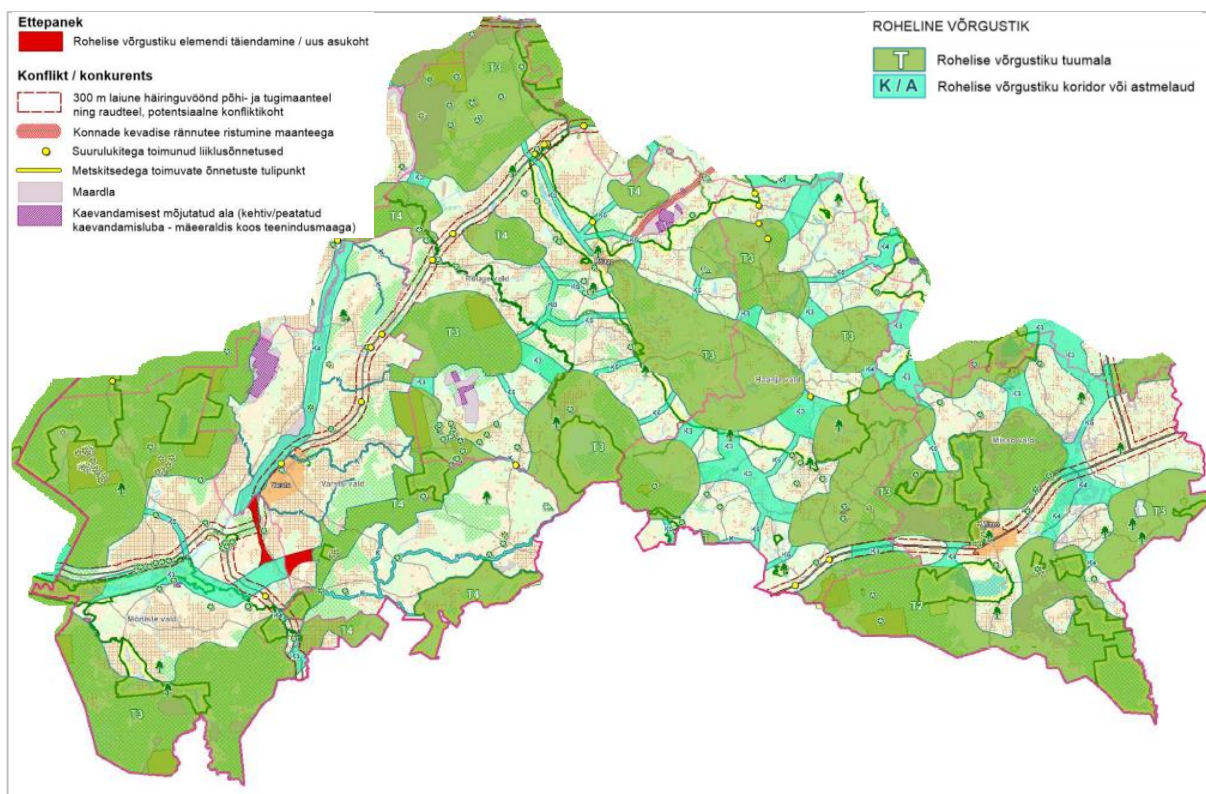
Konflikt / konkurents

- 300 m laiune häiringuvöönd põhi- ja tugimaanteel ning raudteel, potentsiaalne konfliktikoht
- Konnade kevadise rännutee ristumine maanteega
- Suurulukitega toimunud liiklusõnnetused
- Metskitsedega toimuvate õnnetuste tulipunkt
- Maardla
- Kaevandamisest mõjutatud ala (kehtiv/peatatud kaevandamisluba - mäeeraldis koos teenindusmaaga)

loodusväärtusega aladest ja metsamassiividest, samuti soodest ja rabadest. Üldiselt võib öelda, et tuumalade osakaal ja suurus on valla äärealadel suurem kui valla keskosas. Keskosas on rohkem tuumalasiid ühendavaid koridore. Rohevõrgustik täidab nii ökoloogilise võrgustiku jätkusuutliku funktsioneerimise kui ka elanikele puhkevõimaluste tagaja rolli. Võru

maakonnaplaneeringu kohaselt on rohelise võrgustiku määramise eesmärgiks tagada Võrumaale iseloomulike ökosüsteemide ja liikide säilimine, looduslike, poollooduslike jt väärtuslike ökosüsteemide kaitsmine. Kogu rohelise võrgustiku süsteem on oluline ökoloogilise tasakaalu säilimisel. Rohelist võrgustikku käsitletakse kui asustuse suunajat, aga ka kui maakonna mainet kujundavat ressursi, samuti kui loodusväärtust ja olulist ressursi puhkemajanduse edasiseks arendamiseks. Maakonnaplaneeringu kohaselt tuleb linnalise asustuse rohelise võrgustiku aladele ehitiste/rajatiste planeerimisel hinnata kaasnevat mõju rohelise võrgustiku säilimisele ja toimimisele.

Rõuge valla rohevõrgustik on esitatud joonisel 6.

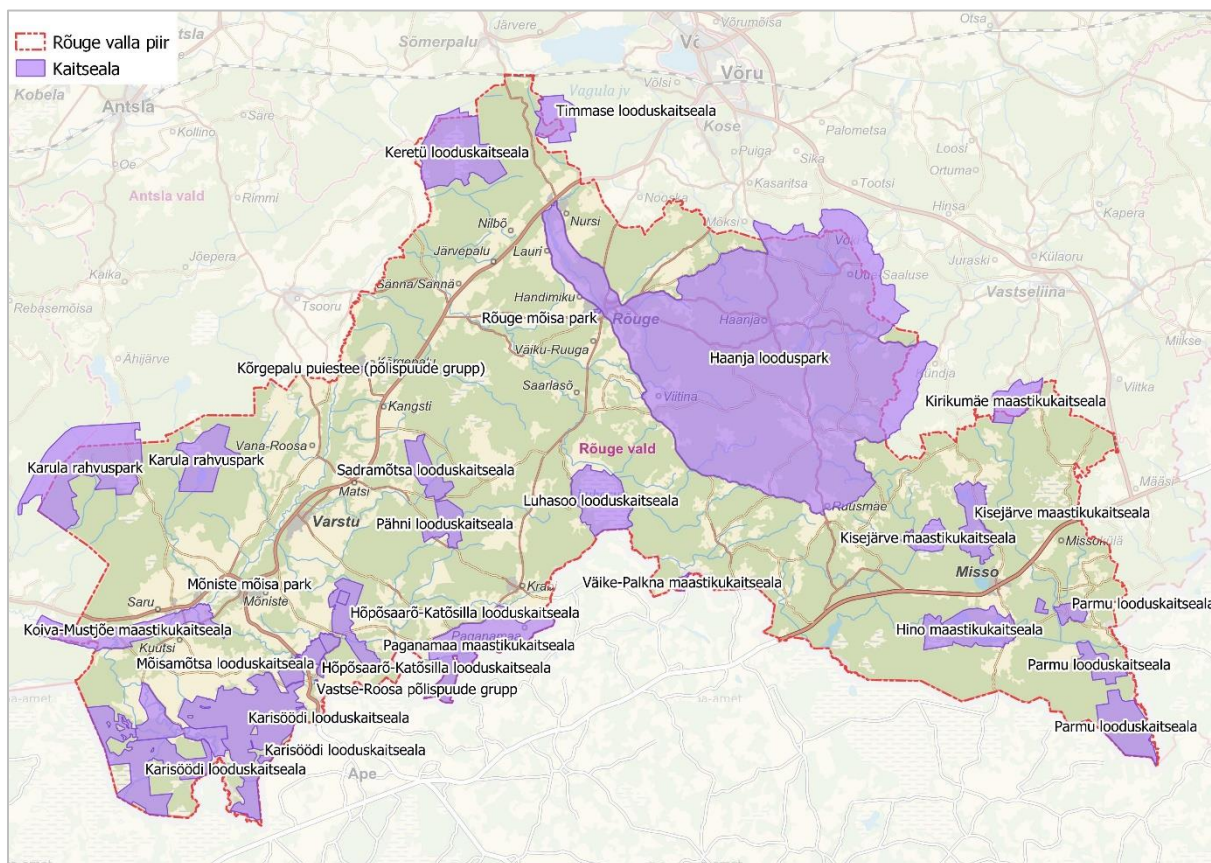
Joonis 6. Rõuge valla rohevõrgustik (Võru maakonnaplaneering 2030+, 2108).

Maakonnaplaneeringus ei ole hinnatud rohevõrgustiku toimimist, kuid samas on toodud rohelise võrgustiku toimimist ja säilimist tagavad üldised tingimused. Peamise konfliktina on käsitletud transporditaristu konkureerimist elusloodusega, sh rohelise võrgustikuga, samale territooriumile. Olemasoleva, potentsiaalseid konflikte põhjustava tegurina on rohevõrgustiku kaardil kajastatud 300 m laiune häiringuvöönd riigi põhi- ja tugimaanteedel ning raudteel. Enamik väärtuslikest maastikest ning kaitsealadest on kaetud rohevõrgustikuga.

Rohelise võrgustiku kui ökoloogilise võrgustiku toimimisest saame kõneleda siis, kui on tagatud võrgustikku kuuluvatel aladel looduslike protsesside sidus, jätkusuutlik ja täisväärtuslik toimimine, bioloogilise mitmekesisuse kaitse ning mitmel pool inimestele puhkeotstarbelisel eesmärgil puhkevõimaluste pakkumine. Alade kasutamine virgestuslikel eesmärkidel ja arendustegevusel ei tohi seejuures häirida looduslike protsesside jätkumist. Planeeringu ja KSH koostamisel analüüsitakse rohevõrgustiku kattuvust võimalike teiste kultuuriliste, looduslike ja puhkeomaduste poolest väärtuslike aladega ja rohevõrgustiku jätkusuutlikkuse tagamiseks pööratakse tähelepanu neile seatavate tingimuste vastuolude vältimisele ning samuti ühtse mitmekihilise ja mitmekülgsel kasutust võimaldava väärtuslike alade (sh väärtuslike maastike) võrgustiku kujundamisele. Maa-alade ehitus- ja kasutustingimuste väljatöötamisel lähtutakse rohevõrgustiku säilimise ja planeerimise olulistest eesmärkidest, milleks on elurikkuse kaitse ja säilitamine, kliimamuutuste leevendamine ja nendega kohanemine ning rohemajanduse, sh puhkemajanduse edendamine.

6.2.5 Kaitstavad loodusobjektid

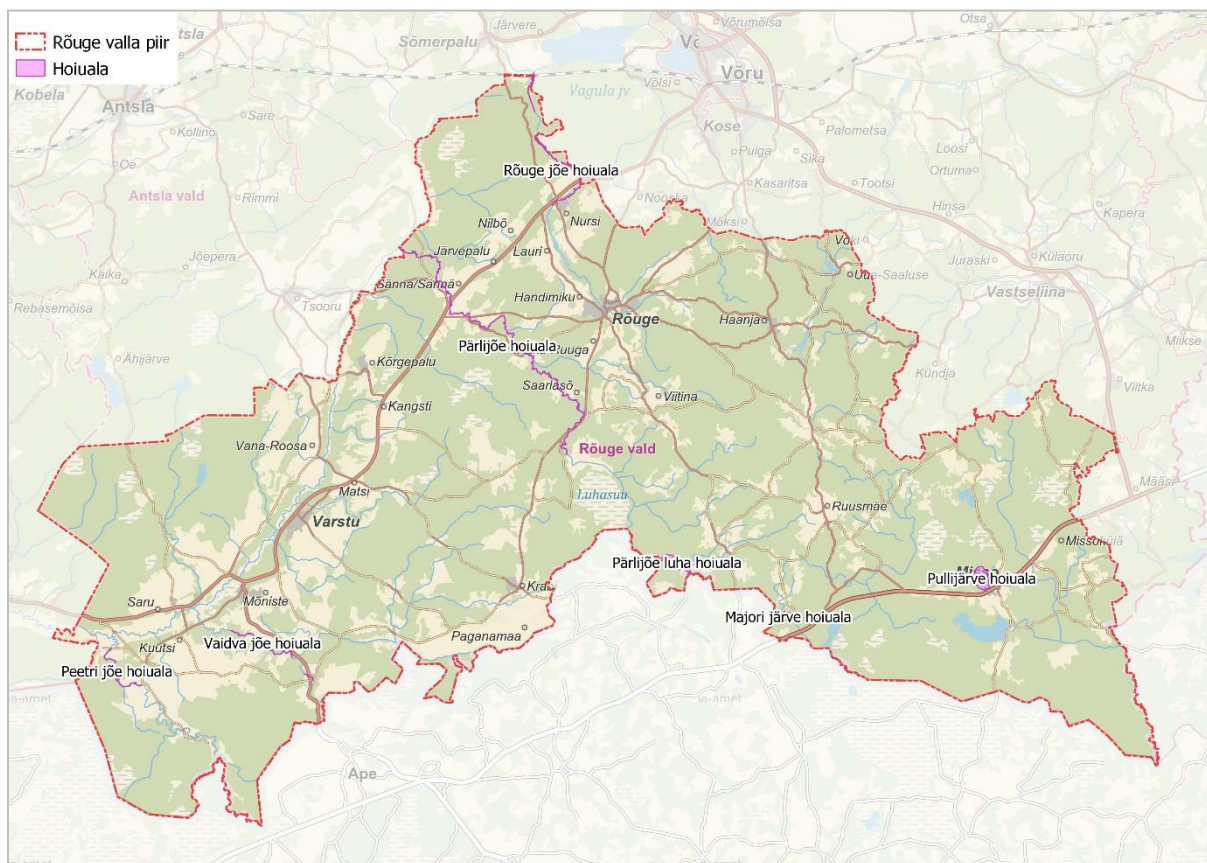
Keskkonnaregistri andmetel (seisuga 05.08.2020) jääb osaliselt või täielikult valla territooriumile 21 kaitseala (joonis 7), millest üheksa on looduskaitseala, kaheksa on maastikukaitseala, kaks kaitsealust parki, üks on rahvuspark ning üks on puistu.

Joonis 7. Rõuge vallas paiknevad kaitsealad (andmed: EELIS, 14.08.2020).

Suurimad kaitsealad on: Haanja looduspark (KLO1000469), Karula rahvuspark (KLO1000242), Koiva-Mustjõe maastikukaitseala (KLO1000308) ja Karisöödi looduskaitseala (KLO1000717). Kaitsealad paiknevad üle valla erinevates kohtades ning on omavahel seotud rohevõrgustiku kaudu. Kaitsealade pindala Rõuge valla territooriumil on 260 km² (ca 28 % kogu territooriumist).

Rõuge vallas paikneb kokku 7 hoiuala (joonis 8), neist suurim on Pärlijõe luha hoiuala.

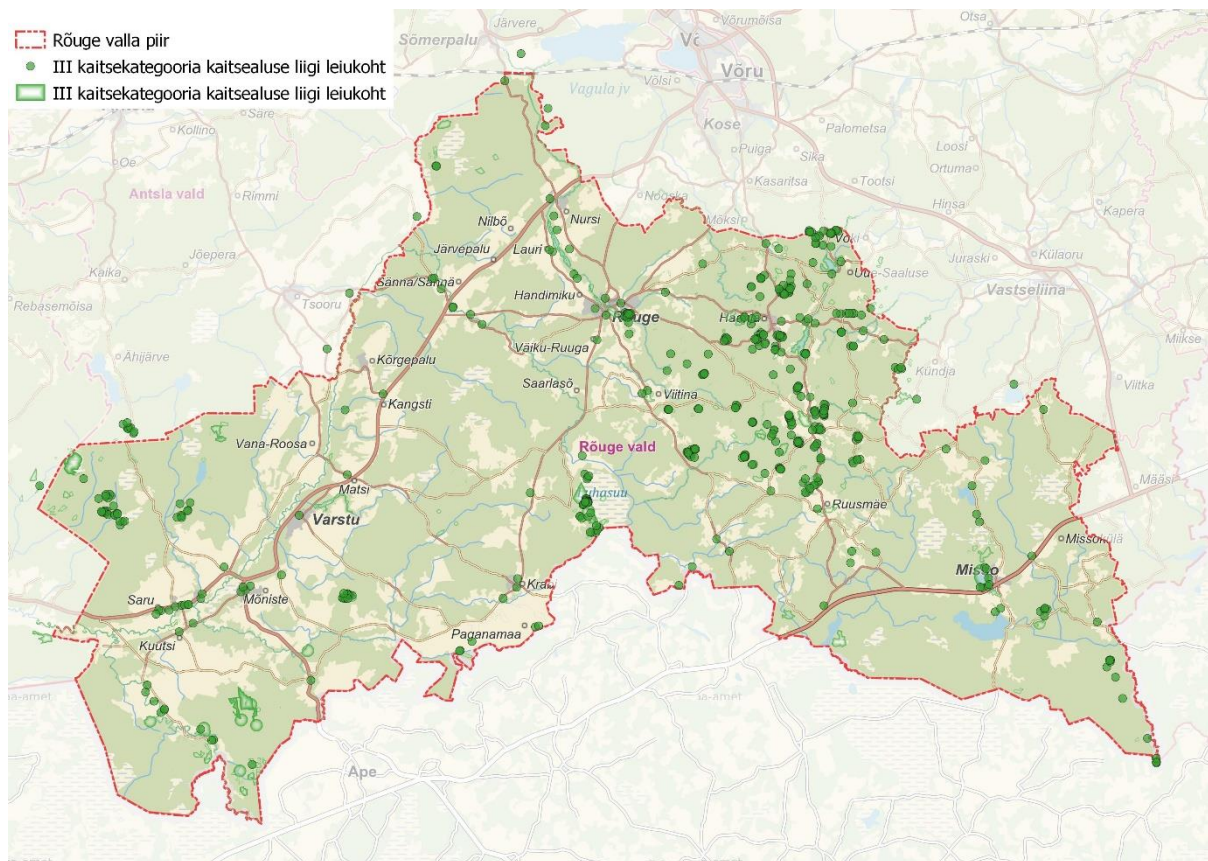
Joonis 8. Rõuge vallas paiknevad hoiualad (andmed: EELIS, 14.08.2020).

Vallas asub kolm projekteeritavat metsise püsielupaika: Karisöödi metsise püsielupaik, Villike metsise püsielupaik ja Luutsniku metsise püsielupaik.

Vallas on 31 kaitsealuse liigi püsielupaika, millest suurim on Koemetsa metsise püsielupaik (KLO3000048). Püsielupaigad on loodud I kaitsekategooria liikide: väike-konnakotka (11), kalakotka (3), merikotka (1), must-toonekure (1), kanakulli (1) ning II kaitsekategooria liikide: metsise (12), harivesiliku (1), punajalg-kivipuraviku (1) elupaiga kaitseks (EELIS, 12.08.2020).

Üksikobjektidena kaitstakse Türi vallas 11 erinevat objekti.

Joonisel 9 on toodud kõik keskkonnaregistris registreeritud III kaitsekategooria taimeliikide, loomaliikide, seeneliikide ja sambliku liikide elupaigad ning kasvukohad Rõuge valla piires ja piirneval alal. Joonisel 9 puuduvad I ja II kaitsekategooria liigi elupaigad, kuna vastavalt looduskaitseadusele (§ 53 lõige 1) on I ja II kaitsekategooria liigi isendi täpse elupaiga asukoha avalikustamine massiteabevahendites keelatud. Kaitstavate liikide leiukohad paiknevad hajusalt üle kogu valla territooriumi. Kokku on vallas registreeritud 1992 kaitsealuse liigi leiukohta (EELIS, 12.08.2020).

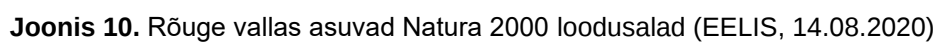

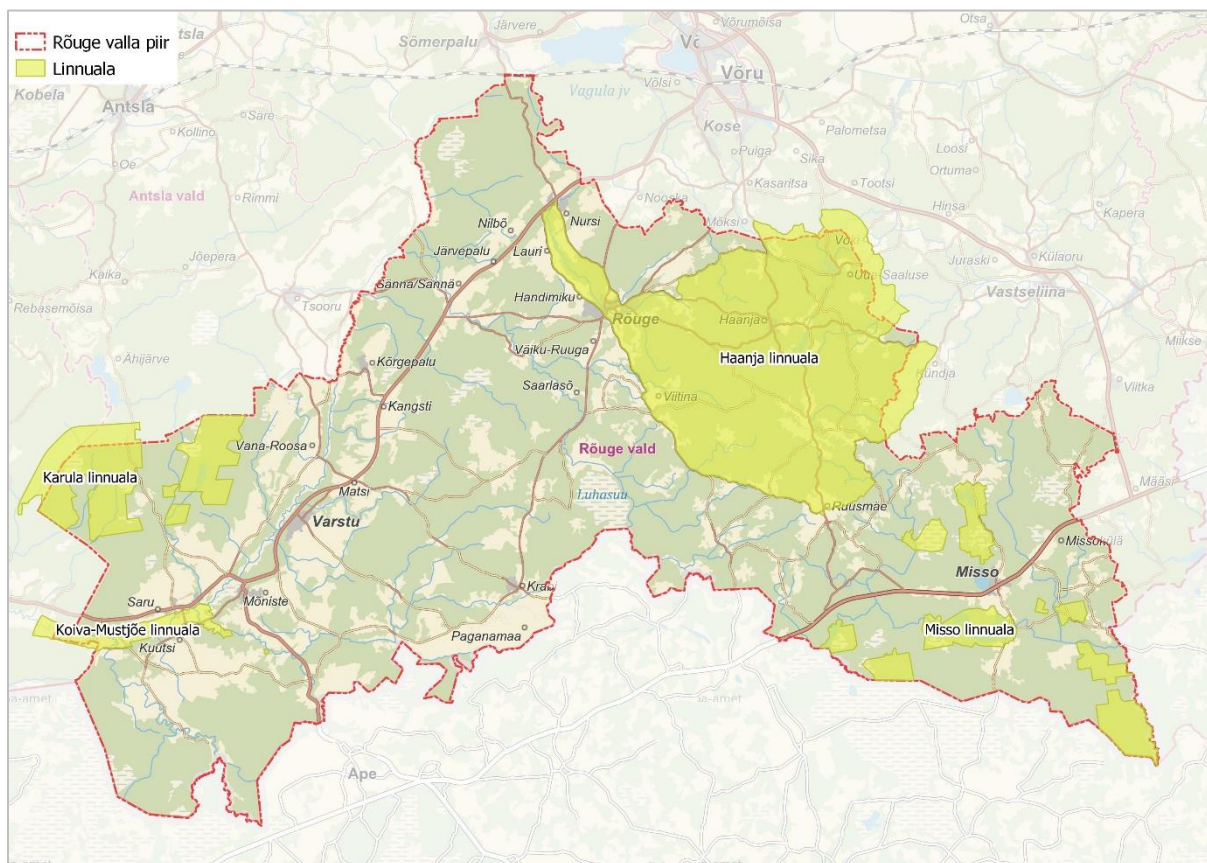
Joonis 9. III kaitsekategooria liikide leiukohtade paiknemine Rõuge vallas (andmed: EELIS, 14.08.2020).

Üldplaneeringus on maakasutuse ja arendustegevuse kavandamisel ning seatavate tingimuste osas vajalik arvestada kaitstavate loodusobjektidega ja looduskaitseadusest, kaitse-eeskirjadest, kaitse tegevuskavadest ja kaitsekorralduskavadest tulenevate tingimustega. Läbiviidava KSH protsessi raames hinnatakse üldplaneeringuga kavandatavat võimalikku mõju keskkonnaregistris arvel olevetele ja planeeritavatele kaitstavatele loodusobjektidele.

6.2.6 Natura 2000 alad

Rõuge vallas asub osaliselt või täielikult 23 Natura 2000 loodusala ning neli linnuala (neist suurimad Haanja ja Karula loodus- ja linnuala) (joonis 10 ja 11).

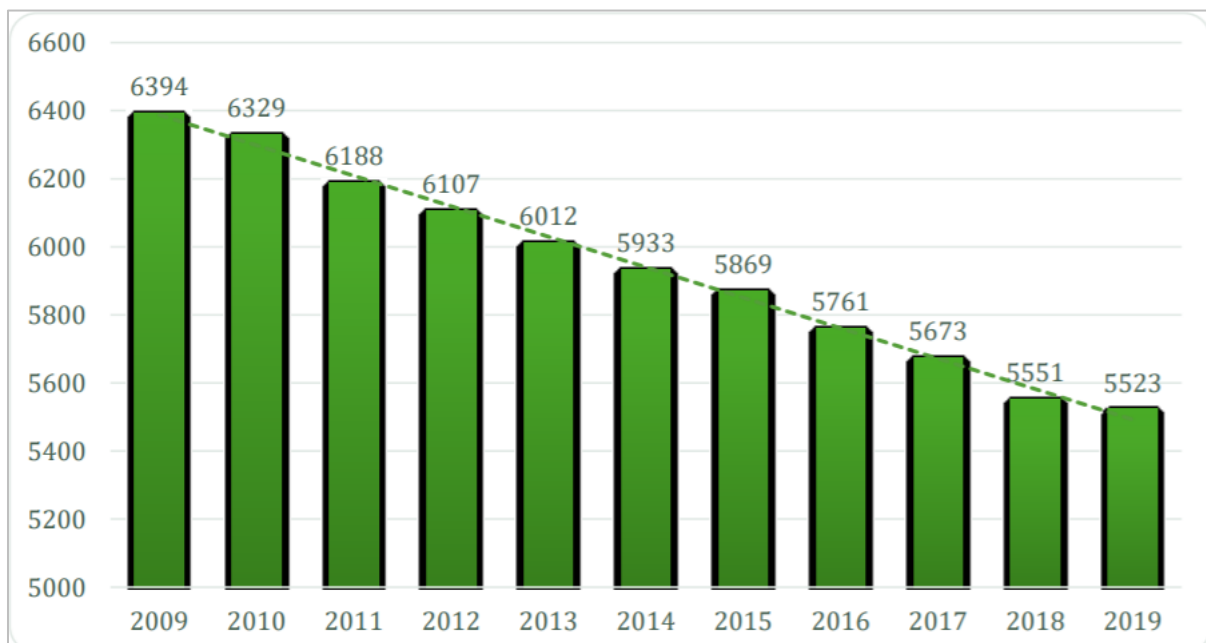
Joonis 11. Rõuge vallas paiknevad Natura 2000 linnualad (EELIS, 14.08.2020).

Rõuge valla üldplaneeringu KSH raames teostatakse Natura 2000 aladele mõju hindamise I etapp ehk selgitatakse, kas üldplaneeringuga kavandatud maakasutus, suundumused ja põhimõtted ning seatavad tingimused võivad tõenäoliselt põhjustada eeldatavalt ebasoodsat keskkonnamõju. Vajadusel viiakse läbi Natura 2000 asjakohane hindamine.

6.3 Sotsiaalmajanduslik keskkond

6.3.1 Rahvastik

Statistikaameti andmetel (01.01.2020) elab Rõuge vallas 5311 inimest. Pindala on küll suur, kuid asustustihedus vaid vähem kui 6 inimest km² kohta, mis on väikseim näitaja kogu Võrumaal. Elanikkonna arvukus on pidevalt langenud (joonis 12), viimase kümne aasta jooksul on rahvaarv vähenenud ligi 14%. Suremus ületab sündimust ning väljaränne enamikel aastatel sisserännet. Rahvastiku vähenemise ja vananemise trendid on jätkuvad (Rõuge valla hetkeolukorra kirjeldus ja arengukava aastateks 2019–2035+, 2019).

Joonis 12. Rahvaarvu muutus Rõuge vallas aastatel 2009–2019 (Rahvastikuregister).

Rõuge valla elanike soolis-vanuseline jaotus ei ole tasakaalus, meeste arv on naistega võrreldes ülekaalus.

Üldplaneeringu ning KSH keskmeks on Rõuge valla territooriumil elukeskkonna ja seeläbi inimeste elukvaliteedi tõstmine. Ülesandeks seatakse vanusesõbraliku ühiskonna kujundamine ning võrdsete võimaluste kindlustamine kõikides eluvaldkondades olenemata vanusest. KSH analüüsib üldplaneeringu võimalikku mõju rahvastiku arengusuundadele ja aitab kujundada elanike heaolu suurendavat avalikku ruumi.

6.3.2 Ettevõtlus ja tööhõive

2020. aasta andmete põhjal on Rõuge valla demograafiline tööturusurveindeks 0,53, mis tähendab, et vallas on ühe lähiaastatel tööturult lahkuja kohta 0,53 tööturule sisenejat. Ülalpeetavate määr on 54,6 mis tähendab, et 100 tööealise elaniku kohta on 54,6 ülalpeetavat. Registreeritud töötute arv on viimastel aastatel püsinud vallas ca 150–200 registreeritud töötaja juures (2019. aasta seisuga).

2018. aastal oli Rõuge vallas registreeritud 831 ettevõtet, millest majanduslikult aktiivsed olid 568. Lisaks registreeritud äriettevõtetele on vallas registreeritud 154 mittetulundusühingut ehk kokku 985 registreeritud juriidilist isikut. Ettevõtlusaktiivsus on kõrge, iga 1000 elaniku kohta on Rõuge vallas 178 juriidilist isikut või 150 äriettevõtet (Rõuge valla hetkeolukorra ülevaade ja arengukava aastateks 2019–2035+, 2019).

Kui varem on majanduslikult aktiivsete ettevõtete arv Rõuge vallas püsinud üsna samal tasemel, siis 2017. aastal toimus mõningane tõus, mis jätkus ka 2018. aastal. 2019. aasta juuliks oli registreeritud juba 871 ettevõtet, mis näitab, et tõus jätkub. Kahe aastaga on lisandunud 38 majanduslikult aktiivset ettevõtet. Uusi ettevõtteid registreeriti 2018. aastal 67. Võru maakonnas oli 2018. aastal kokku 4 568

ettevõtet, millest ligi 18% asus Rõuge vallas (Rõuge valla hetkeolukorra ülevaade ja arengukava aastateks 2019–2035+, 2019).

6.3.3 Turism

Rõuge vald on tänu oma suurepärasele asukohale ja looduskeskkonnale mitmekülgsete turismivõimalustega. Eelkõige on turism vallas hooajaline: eristuvad suvine ja talvine hooaeg. Turismimajanduse osatähtsus kasvab ning selle võimalused vallas laienevad aktiivselt. Ööbikuoru keskuses on suvehooajal avatud turismiinfopunkt, kus jagatakse infot valla turismivõimalustest kohta, ka Suure Munamäe vaatetorn ning teised valla mehitatud külastuskohad aitavad infot levitada (Rõuge valla hetkeolukorra ülevaade ja arengukava aastateks 2019–2035+, 2019).

Turismi arengut ning kohaliku omavalitsuse ja turismiettevõtjate vahelist koostööd koordineerib ja korraldab Rõuge Vallavalitsus. Turismiga seotud arendus- ja turundustegevused on tihedalt põimunud valla üldise turunduse ja mainekujundusega, kuna tegu on vallas olulise ettevõtlusvaldkonnaga ja turismis on esikohal valla looduskeskkond ning -väärtused (Rõuge valla hetkeolukorra ülevaade ja arengukava aastateks 2019–2035+, 2019).

Kaalukat turismiväärtust omavad Suur Munamägi ja vaatetorn, Ööbikuorg ja Pesapuu vaatetorn, Paganamaa maastikukaitseala, matkarajad ja vaatetorn, Kisejärve ja Pullijärve maastikukaitsealad ja matkaraja, Eesti lõunatipp ja Eestimaa lõunatipu looduse õpperada. Veel on vallas Mõniste Talurahvamuuseum, Rogosi kastellmõis ja muuseum, Ööbikuoru hüdrotöökoda-muuseum ja Tsiistre linamuuseum. Külastuskeskusena on avatud Filmi Vargamäe, Mõnistes asub Alaveski loomapark. Haanjas asub puhke- ja spordikeskus ja Pähnil RMK külastuskeskus. Vallas on hulgaliselt matka- ja loodusradu, supluskohti ning lõkkekohti.

6.4 Kultuuri- ja haridusasutused

Vallas on kuus põhikooli: Haanja kool, Leiutajate külakool (erakool), Misso kool, Mõniste kool, Rõuge põhikool ja Varstu kool. Vallas on viis lasteaeda: Haanja lasteaed, Misso lasteaed, Mõniste lasteaed, Rõuge lasteaed ja Varstu lasteaed. Tugiteenuste koondamiseks loodi 01.09.2019 Rõuge Koostöökeskus. Vallas on kaheksa noorsootöösutust: Haanja noortemaja, Misso noortetuba, Mõniste noortekeskus, Nursi noortetuba, Ruusmäe noortekoda, Rõuge noortekeskus, Varstu noortemaja ja Viitina noortetuba (Rõuge valla koduleht, 2020).

Vallas on olemas 12 raamatukogu: Haanja raamatukogu, Krabi raamatukogu, Kuutsi raamatukogu, Luutsniku raamatukogu, Misso raamatukogu, Mõniste raamatukogu, Nursi raamatukogu, Ruusmäe raamatukogu, Rõuge raamatukogu, Sänna raamatukogu, Varstu raamatukogu, Viitina raamatukogu (Rõuge valla koduleht, 2020).

Rõuge vallas tegutseb kuus rahvamaja: Haanja rahvamaja, Misso rahvamaja, Mõniste rahvamaja, Ruusmäe rahvamaja, Rõuge rahvamaja ja Varstu kultuurikeskus (Rõuge valla koduleht, 2020).

6.5 Tehniline infrastruktuur

Elektrienergiaga varustatus

Eesti elektrienergia põhivõrgu arendamisel on pikas perspektiivis kavas Eesti põhivõrgu ühendamine Läti põhivõrguga selliselt, et ühendusvõrk ei läbi Venemaa territooriumi. Ühenduse rajamine on kavandatud suunal Tartu-Gulbene. Võru maakonnaplaneeringu lahendus kajastab Tartu-Gulbene 330 kV kõrgepingeliini võimaliku kulgemise põhimõttelise suunana (kulgeb läbi Rõuge valla), kuid ei pane paika täpset trassikoridori. Trassi täpsem kulgemine selgub edaspidi täiendava planeeringu koostamise tulemusena.

Kavas on uue 110 kV Ruusmäe-Vastseliina elektriliini rajamine ning ühe 35 kV üleviimine 110 kV õhuliiniks (Antsla-Mõniste) (Võru maakonnaplaneering 2030+, 2018).

35 kV kuni 119 kV nimipingega õhuliinide korral on kaitsevööndi ulatus mõlamal pool liini telge 25 meetrit ning 29 kV kuni 330 kV nimipingega liinide korral 40 meetrit. Maakaablelliini kaitsevöönd on 1 meeter mõlemalt poolt piki liini äärmistest kaablitest (Võru maakonnaplaneering 2030+, 2018).

Ühisvee- ja kanalisatsioonivõrk

Rõuge valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava 2018–2029 kohaselt plaanib vald luua ühisveevärgi, haljastuse ja valla allasutuste majandamiseks taristuhalduse ettevõtte. Rõuge vallas osutavad vee-teenust kaks vee-ettevõtet: AS Võru ja OÜ Rõuge Kommunaalteenus. Vee- ja kanalisatsioonirajatised kuuluvad Rõuge vallale.

Ühisveevärk ja -kanalisatsioon on olemas Rõuge alevikus, Rõuge-Handmiku külas, Rõuge-Muhkamõtsa külas, Rõuge-Jaanipeebu külas, Jaanipeebu külas, Suurõ-Ruuga külas, Viitina külas, Nursi külas, Nursi koolimaja piirkonnas, Haanja külas, Ruusmäe külas, Misso alevikus, Kimalasõ külas, Varstu alevikus, Mõniste külas, Kuutsi külas, Saru külas, Saru Lasteaia (Andruse) piirkonnas ja Krabi külas.

Rõuge valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava 2018-2029 kohaselt on Rõuge valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni süsteemid erinevas piirkonnas erinevas seisukorras. Investeeringuid vajavad objektid on kaardistatud ning investeerimisprojektid on planeeritud ellu viia vastavalt rahastamise võimalustele. Investeerimisprojektid on jaotatud kaheks erinevaks etapiks: Esimeses etapis on planeeritud olemasoleva vee- ja kanalisatsioonitaristu rekonstrueerimine. Teises etapis on planeeritud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni laiendamine, eesmärgiga luua suuremale osale elanikest liitumisvõimalus.

Kaugküttevõrk

Rõuge vallas asub keskküttevõrk Rõuge alevikus ja kehtib Rõuge aleviku soojavõrgu arengukava aastateks 2016–2026. Rõuge katlamaja opereerib OÜ Rõuge Kommunaalteenus. Alates 2019. aasta sügisperioodist on Rõuge katlamaja täisautomaatsel vedelgaasiküttel, mis on keskkonnasõbralikum ja stabiilsem kui varem kasutusel olnud õlikütte ja hakkepuidu katlamaja. Kaugküttevõrgu pikkus on 802m. Osaliselt, 435 meetri ulatuses, on küttetorustik renoveeritud ning 367 meetrit küttetorustikku on vana ja väga halva isolatsiooniga (Rõuge valla koduleht, 2020).

Teedevõrk

Valda läbib kaguosas Riia-Pihkva põhimaantee nr 7 ja kirdest edelasuunas Võru-Mõniste-Valga tugimaantee nr 67, samuti Mõniste-Ape tugimaantee nr 68. Valda katab kõrvalmaanteede ning kohalike teede võrgustik (Maanteeamet, 2020, Teeregister, 2020).

Rõuge vallas on kokku 588,7 km kohalike teid, sh 21,4 km tänavaid. Rõuge valla teede hooldust korraldab Rõuge Vallavalitsus. Teede remondi- ja hooldustööde planeerimine toimub igal aastal teehoiutööde kava alusel (Rõuge valla 2019–2035+ arengukava ja Rõuge valla 2019–2023 eelarvestrateegia, 2019).

Jäätmekäitluskohad

Rõuge alevikus asub üks jäätmejaam, kus vallaelanikelt erinevat liiki jäätmeid vastu võetakse (Rõuge valla koduleht, 2020). Mehitamata jäätme punktid asuvad Haanjas, Missos ja Mõnistes.

Rõuge vallas kehtib Rõuge valla jäätmekava, mis on vastu võetud Rõuge Vallavolikogu 22.06.2007 määrusega nr 9 ja kehtib kuni 31.12.2020. Uue jäätmekava eelnõu aastateks 2020-2025 on volikoguss vastuvõtmisel. Jäätmehoolduseeskirjadena kehtivad haldusreformieelsete valdade omad.

Koostatava üldplaneeringu ning KSH raames määratletakse tehnilise taristu arengusuundumused ning hinnatakse arendamisega kaasnevaid mõjusid looduskeskkonnale ning sotsiaalsetele vajadustele ja heaolule. Üldplaneeringu ja KSH aruande koostamisel analüüsitakse praegust teedevõrgu üldist iseloomu ja paiknemist peamiste sihtkohtade suhtes ning sellest lähtuvalt erinevate sihtpunktide vaheliste ühenduste vajadust ja asukohti. Teede seisukorra parandamine ning jalg- ja jalgrattateede rajamine on vajalik selleks, et võimaldada kergliiklejatel ohutult ning mugavalt liikuda erinevate sihtpunktide vahel ja edendada keskkonnasäästlikku liiklemist. Üldplaneeringus kaardistatakse olemasolevad paadisadamad ja veeskamiskohad ning määratletakse uute vajadus, asukohad ja rajamise ning kasutamise turismipotentsiaal. Käsitletakse maa-alade arendamist ja kasutamist veekogude ehituskeeluvööndis ja hinnatakse selle muutmise vajadusest ja muutmisest tulenevaid mõjusid looduskeskkonnale. Koostatava KSH raames hinnatakse tehnilise taristu arendamisega kaasnevaid mõjusid nii looduskeskkonnale kui asustuse üldisele vajadusele.

6.6 Riigikaitselised objektid

Rõuge vallas asub mitmeid riigikaitselisi objekte, näiteks Nursipalu harjutusväljak, Sänna linnak. (Maaamet). Nursipalu harjutusväli ulatub ka Sõmerpalu valda ja selle piiranguvööndi laius on kuni 2 km harjutusvälja välispiirjoonest. Sänna linnaku piiranguvööndi laius on kuni 2 km kinnisasja välispiirjoonest. Riigikaitseline maa moodustab 0,4% kogu valla pindalast.

Väljaspool riigikaitsesemaad toimub regulaarse väljaõppe korraldamine suurematel riigimetsa aladel – taktikaaladel.

Vajalik on riigikaitselise otstarbega maa-alade piiride ja mõjualade täpsustamine ning mõjualade kasutustingimuste täpsustamine.

Riigikaitse otstarbega maa-alade ja ehitiste vajaduse planeerimine selgub üldplaneeringu koostamise käigus koostöös Kaitseministeeriumi ning Politsei- ja Piirivalveametiga. Juhul, kui üldplaneeringus nähakse ette riigikaitse maa-alad ja ehitised, siis arvestatakse üldplaneeringu käigus maakasutuse planeerimisel nii ehitiste kui ka nende piiranguvööndist tulenevate kitsendustega ning mõjude hindamisel riigikaitsest tegevusest tulenevate keskkonnamõjudega ulatuses, mis on üldplaneeringu kontekstis asjakohane.

6.6.1 Suurõnnetuse ohuga ja ohtlikud ettevõtted

Rõuge vallas Maa-ameti ohtlike ettevõtete kaardirakenduse andmetel (07.08.2020) ohtlike ettevõteteid ei ole.

6.7 Ajaloolis-kultuuriline keskkond

Rõuge vallas asub kultuurimälestiste riikliku registri andmetel (seisuga 07.08.2020) 25 ajaloomälestist, 79 arheoloogiamälestist (millest üks veealune mälestis), 21 ehitismälestist ja 183 kunstimälestist. Lisaks asub valla territooriumil 23 registreeritud 20. sajandi kultuuriväärtuslikku objekti (Kultuurimälestiste register).

Võru maakonnaplaneering 2030+ järgi on tänase Rõuge valla territooriumil määratud miljööväärtuslikeks asulateks Naha küla, Karisöödi küla, Vastse-Roosa küla, Vana-Roosa küla, Sanna küla, Viitina küla, Härämäe küla, Plaksi küla, Trolla küla, Uue-Saaluse küla, Villa küla, Tsiistre küla, Hürsi küla, Kunds küla, Missoküla, Rammuka küla, Parmu küla.

Rõuge vallas kuuluvad kehtivates üldplaneeringutes miljööväärtuslike hoonestusalade alla järgnevad külad: Villa, Trolla, Plaksi, Tsiimäe, Pressi, Hämkoti, Uue-Saaluse, Karisöödi, Vastse-Roosa, Saru, Vana-Roosa, Krabi, Kõrgepalu.

KSH ja üldplaneeringu koostamisel lähtutakse mälestisi säästvast põhimõttest ning arvestatakse avaliku huviga.

Tulenevalt üldplaneeringu lähteülesandest kaalutakse üldplaneeringu koostamise käigus miljööväärtuslike alade määramise vajadust ning seega ka kaitse-, kasutus- ja arenduspõhimõtete seadmise otstarbekust. KSH raames hinnatakse sellisel juhul üldplaneeringuga kavandatud miljööväärtuslike alade ja neil ning nende mõjualas kavandatud maakasutuse ja selle tingimuste mõju miljööväärtuslike alade säilimisele ja väärtustamisele.

7. Rõuge valla üldplaneeringu elluviimisega eeldatavalt kaasnev keskkonnamõju

Üldplaneeringu eesmärgid on kirjeldatud lähteseisukohtades, mis on aluseks tervikliku ja toimiva planeeringulahenduse väljatöötamiseks Rõuge valla territooriumil. Üldplaneeringu lahenduse alternatiivid töötatakse välja üldplaneeringu koostamise käigus. Keskkonnamõju strateegilisel hindamisel lähtutakse Rõuge valla üldplaneeringus käsitletavatest valdkondadest ja nende üldistusastmetest ning eelkõige hinnatakse nende valdkondadega seonduvaid mõjusid, mis

lahendatakse ära üldplaneeringu koostamise käigus või mille osas tehakse üldplaneeringus ettepanekud (alade ja tingimuste määratlemine või täpsustamine, nt rohevõrgustiku alade ja väärtuslike maastike piiride ja kasutamistingimuste täpsustamine, maakasutuse ja selle tingimuste seadmine jne).

KSH aruandes kirjeldatakse otsese ja kaudse, negatiivse ja positiivse mõju iseloomu, suurust, ulatust, esinemise tõenäosust ja kestust. Hindamise tulemusena tehakse ettepanekud negatiivse mõju vältimiseks ja/või leevendavate meetmete kasutamiseks kavandatava tegevuse elluviimisel. Hindamisel arvestatakse väljastpoolt planeeringuala tulenevate oluliste mõjudega ning mõjude kumuleerumisega.

KSH-s käsitletakse üldplaneeringu seoseid teiste asjakohaste strateegiliste dokumentidega ja vastavust nendes püstitatud eesmärkidele. Üldplaneeringu lähteseisukohtades on toodud üldisemad tingimused (visioon), millega peab üldplaneeringu koostamisel arvestama ja millest lähtutakse ka KSH aruande koostamisel.

Läbiviidava KSH protsessi raames hinnatakse:

- mõju õhukvaliteedile, sealhulgas müra tasemele lähtuvalt tootmiskaare ja tehnilise taristu arendamisest. Samuti on müra tekitava iseloomuga riigikaitse tegevus ja lasketiirud;
- kas ja kuivõrd üldplaneeringuga kavandatu mõjutab **Ida-Eesti ja Koiva vesikondade veemajanduskavas püstitatud eesmärgid ja kavandatud meetmeprogrammi**;
- kallasrajale avaliku juurdepääsu piisavust ning kalda ehituskeeluvööndi suurendamise ja vähendamise vajadust ning vastavust kalda kaitse eesmärkidele tulenevalt looduskaitseadusest ja veeseadusest;
- üldplaneeringus täpsustatud **väärtuslike maastike** alal ning nende mõjualas kavandatud maakasutuse ja selle tingimuste mõju väärtuslike maastike säilimisele;
- üldplaneeringuga täpsustatud **rohevõrgustiku** jätkusuutliku toimimise tagamist ja kaitset, arvestades üldplaneeringuga määratletavat maakasutust ning maakasutustingimusi ning rohevõrgustiku korrigeerimise aluseid (kas on arvestatud looduskaitse taselepanu omavate kooslustega, nt vääriselupaikadega, poollooduslike kooslustega, märgaladega, puhkealadega);
- üldplaneeringuga kavandatavat võimalikku mõju **bioloogilisele mitmekesisusele, kaitstavatele loodusobjektidele, sh Natura 2000 aladele**. KSH raames teostatakse Natura 2000 aladele mõju hindamise I etapp ehk selgitatakse, kas üldplaneeringuga kavandatud suundumused ja põhimõtted ning seatavad tingimused võivad tõenäoliselt põhjustada olulist keskkonnamõju. Kui ebasoodne mõju ei ole välistatud ja kui eelhindamise läbiviimise tulemusena selguvad ebasoodsat mõju omavad detailsemad tegevused, mille kohta on piisavalt täpset informatsiooni mõju määratlemiseks ja hindamiseks, siis liigutakse edasi asjakohase hindamise etappi;
- **mõju inimese tervisele ja heaolule**, sh elukeskkonna turvalisusele ja sotsiaalsetele vajadustele rahuldamisele;

- üldplaneeringu **mõju jäätmekäitlusele**, tulenevalt sellest, et üldplaneeringus plaanitakse kohaliku tähtsusega jäätmekäitluskohtade asukoha ja nendest tekkivate kitsenduste määramist;
- **kultuurimälestiste ja pärandkultuuriobjektide** säilimist tagavaid meetmeid;
- üldplaneeringuga kavandatud **miljööväärtuslike alade** ja neil ning nende mõjualas kavandatud maakasutuse ja selle tingimuste mõju miljööväärtuslike alade säilimisele ja väärtustamisele;
- kliimamuutustega kaasnevaid mõjusid ja nendega kohanemise vajadusi ja võimalusi.

Ehitusmaavarade kaevandamistegevuse mõjud looduskeskkonnale on hinnatud ehitusmaavarade kasutamise riiklikule arengukavale 2011–2020 koostatud KSH raames. Kaevandamistegevuse mõjud on hinnatud ja hinnatakse ka edaspidi kaevandamislubade taotluste KMH-de või eelhinnangute raames.

Rõuge valla üldplaneeringu elluviimisega ei ole ette näha piiriülest keskkonnamõju, see täpsustub planeeringulahenduse koostamisel ja mõjude hindamise käigus.

KSH aruandes tuuakse välja negatiivsete mõjude leevendamise meetmed, mille eesmärk on vältida või minimeerida üldplaneeringu või selle alusel koostatavate madalama taseme planeeringute ja projektide elluviimisega kaasneva võimaliku negatiivset mõju. Rõuge valla üldplaneeringu ja KSH koostamine toimub samaaegselt, mistõttu püüeldakse kõiki keskkonnakomponente arvestava planeeringulahenduse koostamise poole.

Hindamisel kasutatakse üldtunnustatud metoodikaid, valides ning täpsustades töö käigus sobivaimaid hindamismeetodeid vastavalt vajadusele. Kindlasti kasutatakse kvalitatiivseid hindamismeetodeid (ekspertarvamused, konsultatsioonid jms), vajadusel kasutatakse ka hindamismaatrikseid. Tulenevalt üldplaneeringu kui strateegilise arengudokumendi täpsusastmest, teostatakse ainult vajadusel objektipõhine hindamine. Spetsiifilisi välitöid ja inventuure KSH käigus ei kavandata – KSH ja üldplaneeringu koostamise käigus viiakse läbi tööseminare nii kohaliku omavalitsuse kui teiste asjaosalistega ning kasutatakse olemasolevaid andmebaase (Maa-ameti geoportaal, EELIS, alal eelnevalt teostatud uuringud jne), planeeringuid, riiklikke ja maakondlikke strateegilisi arengudokumente ja muid allikaid. Töö teostamisel tehakse koostööd vallavalitsuse ametnike, kohalike elanike, planeerimisdokumendi koostajate ja keskkonnaekspertide vahel. Töö koostamisel võetakse arvesse asjaomaste asutuste, isikute ja avalikkuse ettepanekud ning tuuakse välja nendega arvestamise või mitteametamise põhjendused.

8. KSH avalikustamise ajakava

Üldplaneeringu ja KSH menetlemine toimub üheaegselt, mis võimaldab arvestada võimalikult suures ulatuses üldplaneeringu elluviimisega kaasneva keskkonnamõjusid. Planeeringulahenduse lähteseisukohtade kujundamine, lahenduse koostamine ja avalikustamine toimuvad paralleelselt ja integreeritult KSH väljatöötamise kavatsuse ja aruande koostamisega, mistõttu on kogu menetlusse

ühheaegselt kaasatud nii planeeringu kui KSH eksperdid (töörühm). Tabelis 4 on kajastatud Rõuge valla üldplaneeringu ja KSH protsessi orienteeruv ajagraafik.

Tabel 4. Rõuge valla üldplaneeringu ja KSH protsessi orienteeruv ajagraafik.

Üldplaneeringu ja KSH etapp	Toimumise aeg/täitmine
ÜP ja KSH algatamine Rõuge Vallavolikogu otsusega nr 1-3/36	17.04.2018
ÜP lähteseisukohtade ja KSH väljatöötamise kavatsuse koostamine	juuli – august 2020
ÜP lähteseisukohtade ja KSH väljatöötamise kavatsuse kohta ettepanekute küsimine (koos avalikustamise teatega) ja täiendamine lähtuvalt ettepanekutest	september – november 2020
ÜP põhilahenduse ja KSH aruande eelnõu koostamine	detsember 2020 – juuli 2021
ÜP ja KSH aruande eelnõu avalik väljapanek	september 2021
ÜP ja KSH aruande eelnõu avalik arutelu	oktoober 2021
ÜP ja KSH aruande eelnõu kooskõlastamine ja arvamuse avaldamine asjaomaste asutuste ja isikute poolt, ÜP ja KSH aruande täiendamine	veebruar – märts 2022
ÜP ja KSH aruande eelnõu esitamine vastuvõtmiseks Rõuge Vallavolikogule (eeldatav vastuvõtmine)	juuni 2022
ÜP avalik väljapanek	august 2022
ÜP avalik arutelu	september 2022
ÜP esitamine rahandusministrile heakskiitmiseks (eeldatav heakskiit)	september 2022
Kehtestamine Rõuge Vallavolikogu poolt	jaanuar 2023

9. Kasutatud allikad

Õigusaktid:

1. Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus, vastu võetud 22.02.2005
2. Looduskaitse seadus, vastu võetud 21.04.2020.
3. Planeerimisseadus, vastu võetud 28.01.2015.
4. Planeeringute koostamisel koostöö tegemise kord ja planeeringute kooskõlastamise alused. Vabariigi Valitsuse 17.12.2015 määrus nr 133.
5. Tööruumide õhu radoonisisalduse viitetase, õhu radoonisisalduse mõõtmise kord ja tööandja kohustused kõrgendatud radooniriskiga töökohtadel. Keskkonnaministri 30.07.2018 määrus nr 28.

Muud allikad:

1. EELIS (Eesti Looduse Infosüsteem-Keskkonnaregister) : Keskkonnaagentuur, 2020.
2. Eesti Geoloogiakeskus OÜ 2015. Tõenäoliselt heas seisundis põhjaveekogumite seisundi hindamine, Tallinn 2015.
3. Eesti Geoloogiateenitus. Eesti pinnase radooniriski kaart.
<https://gis.egt.ee/> (viimati vaadatud 14.08.2020)
4. Eesti Statistika andmebaas, 2020.
5. Haanja valla üldplaneering. Kehtestatud Haanja Vallavolikogu 29.12.2011 määrusega nr 19.
6. Ida-Eesti vesikonna veemajanduskava. Kinnitatud Vabariigi Valitsuse protokollilise otsusega 07.01.2026.
7. Keskkonnaregister, 2020.
8. Koiva vesikonna veemajanduskava. Kinnitatud Vabariigi Valitsuse protokollilise otsusega 07.01.2026.
9. Kultuurimälestiste riiklik register, 2020.
10. Maa-ameti Geoportaali kaardirakendused.
<http://xgis.maaamet.ee/xGIS/XGIS> (viimati vaadatud 14.08.2020)
11. Misso valla üldplaneering. Kehtestatud Misso Vallavolikogu 12.09.2001 määrusega nr 8.
12. Mõniste valla üldplaneering. Kehtestatud Mõniste Vallavolikogu 17.05.2011 otsusega nr 1-1.3/18.
13. Rahvastikuregister, 2020.
14. Rõuge aleviku soojavõrgu arengukava aastateks 2016–2026. Vastu võetud Rõuge Vallavolikogu 27.04.2016 määrusega nr 10.
15. Rõuge valla 2019-2035+ arengukava ja Rõuge valla 2019-2023 eelarvestrateegia. Vastu võetud Rõuge Vallavolikogu 22.10.2019 määrusega nr 16.

16. Rõuge valla hetkeolukorra kirjeldus ja arengukava aastateks 2019–2035+, 2019.
17. Rõuge valla koduleht, 2020.
<https://rouge.kovtp.ee> (viimati vaadatud 14.08.2020)
18. Rõuge valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava 2018–2029. Vastu võetud Rõuge Vallavolikogu 28.08.2018 määrusega nr 24.
19. Teeregister, 2020.
20. Terviseameti avalikud supluskohad 2018 kaardirakendus.
21. Varstu valla üldplaneering. Kehtestatud Varstu Vallavolikogu 18.11.2008 määrusega nr 9.
22. Võru maakonnaplaneering 2030+. Kehtestatud 13.04.2018.
23. Üleriigiline planeering: Eesti 2030+. Vabariigi Valitsuse 30.08.2012 korraldus nr 368.